

Enligt sändlista i beslut

Bildande av naturreservatet Gantofta, Helsingborgs kommun

Kommunfullmäktige i Helsingborgs stad beslutade den 12 december 2017 att anta naturreservatet Gantofta och den tillhörande skötselplanen. Det 10 hektar stora reservatet ligger nordost om Gantofta samhälle och länkar samman två tidigare beslutade naturreservat, Rååns dalgång och Fjärestad-Gantofta.

Beslutet kungörs den 20 december 2017 i Helsingborgs dagblad. Det fullständiga beslutet med skötselplan och föreskrifter finns tillgängligt på Rådhuset i Helsingborg samt på Helsingborgs stads webbplats, www.helsingborg.se.

Kommunens beslut kan överklagas. Överklagan ska vara skriftlig och ställd till Länsstyrelsen Skåne, men ska lämnas in till kommunen senast den 10 januari 2018 på adress Helsingborgs stad, Rådhuset, 251 89 Helsingborg.

Med vänlig hälsning,

Malin Rizell

Chef, avdelningen för hållbar stadsplanering

§ 332

Dnr 00624/2013

Gantofta naturreservat - Tillstyrkan

Sammanfattning

Gantofta naturreservat ligger i Rååns dalgång, och utgör en länk mellan två tidigare beslutade naturreservat tillika Natura 2000-områden; Rååns dalgång och Fjärestad-Gantofta. Åsträcken har i sin helhet höga värden både för biologisk mångfald och friluftsliv samt ur kulturhistoriskt och geologiskt perspektiv. Stadsbyggnadsförvaltningen har på uppdrag av stadsbyggnadsnämnden tagit fram förslag till beslut och skötselplan för naturreservat Gantofta. Syftet med reservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda, bevara och nyskapa värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för hotade arter, samt trygga ett viktigt område för friluftslivet.

Rååns dalgångs natur-, kulturmiljö- och rekreationsvärden är kända sedan lång tid tillbaka. Redan 1974 skyddades dalgången genom landskapsbildsskydd. I Malmöhus läns Naturvårdsprogram från 1996 redovisas reservatet som högsta värde med avseende på terrängformer och landskapsbild. I Helsingborgs stads planer har Rååns dalgång lyfts fram som en naturmiljö av högsta värde både i naturvårdsplan från 1992 och i översiktsplaner från 1980-talet och framåt. 2003 köpte staden fastigheten Gantofta 1:367 och sju år senare, 2010, förvärvades Gantofta 1:369 i syfte att skydda området som naturreservat. För inköpet av fastigheterna har statsbidrag utgått från Naturvårdsverket motsvarande halva köpesumman. En mindre del av fastigheten Nymölle 1:4, i reservatets nordvästra del, har också köpts in för att ingå i reservatet, och har överförts till den av staden ägda fastigheten Nymölle 1:1.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 17 april 2013 att ge stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag påbörja reservatsbildning. Förslaget remitterades till berörda instanser mellan den 3 januari och 13 februari, 2014. Remissvar och förvaltningens kommentarer redovisas i bilaga 4. Efter remissperioden har en del ändringar och kompletteringar gjorts utifrån inkomna synpunkter. Under 2017 har en översyn och uppdatering av handlingarna gjorts, redaktionella ändringar och kompletteringar har gjorts och handlingarna har fått ett nytt utseende.

Förslag till beslut och skötselplan har tagits fram av avdelningen för hållbar stadsplanering i samråd med stadsbyggnadsförvaltningens avdelningar, miljöförvaltningen och stadsledningsförvaltningen.

Ordförandens förslag

Ordförande instämmer i förvaltningens bedömning.
Ordförandens förslag till stadsbyggnadsnämnden är

att tillstyrka det föreslagna naturreservatet Gantofta och dess skötselplan, samt översända dessa till kommunfullmäktige för beslut,

att föreslå kommunfullmäktige att ge stadsbyggnadsnämnden delegation att vid behov revidera den fastställda skötselplanen.

Stadsbyggnadsnämnden beslutar

att tillstyrka det föreslagna naturreservatet Gantofta och dess skötselplan, samt översända dessa till kommunfullmäktige för beslut,

att föreslå kommunfullmäktige att ge stadsbyggnadsnämnden delegation att vid behov revidera den fastställda skötselplanen.

Beslutet ska skickas till
Kommunfullmäktige

Ordförandes signatur

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Stadsbyggnadsnämnden

Sammanträdesdatum 19 oktober 2017

Gantofta naturreservat – Tillstyrkan

Dnr 624/13

Sammanfattning

Gantofta naturreservat ligger i Rååns dalgång, och utgör en länk mellan två tidigare beslutade naturreservat tillika Natura 2000-områden; Rååns dalgång och Fjärestad-Gantofta. Åsträcken har i sin helhet höga värden både för biologisk mångfald och friluftsliv samt ur kulturhistoriskt och geologiskt perspektiv. Stadsbyggnadsförvaltningen har på uppdrag av stadsbyggnadsnämnden tagit fram förslag till beslut och skötselplan för naturreservat Gantofta. Syftet med reservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda, bevara och nyskapa värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för hotade arter, samt trygga ett viktigt område för friluftslivet.

Rååns dalgångs natur-, kulturmiljö- och rekreationsvärden är kända sedan lång tid tillbaka. Redan 1974 skyddades dalgången genom landskapsbildsskydd. I Malmöhus läns Naturvårdsprogram från 1996 redovisas reservatet som högsta värde med avseende på terrängformer och landskapsbild. I Helsingborgs stads planer har Rååns dalgång lyfts fram som en naturmiljö av högsta värde både i naturvårdsplan från 1992 och i översiktsplaner från 1980-talet och framåt. 2003 köpte staden fastigheten Gantofta 1:367 och sju år senare, 2010, förvärvades Gantofta 1:369 i syfte att skydda området som naturreservat. För inköpet av fastigheterna har statsbidrag utgått från Naturvårdsverket motsvarande halva köpesumman. En mindre del av fastigheten Nymölle 1:4, i reservatets nordvästra del, har också köpts in för att ingå i reservatet, och har överförts till den av staden ägda fastigheten Nymölle 1:1.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 17 april 2013 att ge stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag påbörja reservatsbildning. Förslaget remitterades till berörda instanser mellan 3 januari och 13 februari, 2014. Remissvar och förvaltningens kommentarer redovisas i bilaga 4. Efter remissperioden har en del ändringar och kompletteringar gjorts utifrån inkomna synpunkter. Under 2017 har en översyn och uppdatering av handlingarna gjorts, redaktionella ändringar och kompletteringar har gjorts och handlingarna har fått ett nytt utseende.

Förslag till beslut och skötselplan har tagits fram av avdelningen för hållbar stadsplanering i samråd med stadsbyggnadsförvaltningens avdelningar, miljöförvaltningen och stadsledningsförvaltningen.

I ärendet finns följande handlingar

- Tjänsteskrivelse
- Beslut om bildande av naturreservat Gantofta
- Naturreservatets avgränsning (bilaga 1 till beslut)
- Skötselplan (bilaga 2)
- Remissammanställning (bilaga 3)
- Förteckning över fastigheter och servitut (bilaga 4)

- Hur man överklagar (bilaga 5)
- Sändlista (bilaga 6)

Ordförandens förslag till stadsbyggnadsnämnden

Ordförande instämmer i förvaltningens bedömning.

Ordförandens förslag till stadsbyggnadsnämnden är

att tillstyrka det föreslagna naturreservatet Gantofta och dess skötselplan, samt översända dessa till kommunfullmäktige för beslut,

att föreslå kommunfullmäktige att ge stadsbyggnadsnämnden delegation att vid behov revidera den fastställda skötselplanen.

Christian Orsing
Ordförande

Beslutet ska skickas till
Kommunfullmäktige

HELSINGBORG

Stadsbyggnadsförvaltningen
Avdelningen för hållbar stadsplanering
Anna Helgeson
Ekolog

Tjänsteskrivelse

Stadsbyggnadsnämnden

19 oktober 2017

Gantofta naturreservat – Tillstyrkan

Dnr 624/2013

Sammanfattning

Gantofta naturreservat ligger i Rååns dalgång, och utgör en länk mellan två tidigare beslutade naturreservat tillika Natura 2000-områden; Rååns dalgång och Fjärestad-Gantofta. Åsträckan har i sin helhet höga värden både för biologisk mångfald och friluftsliv samt ur kulturhistoriskt och geologiskt perspektiv. Stadsbyggnadsförvaltningen har på uppdrag av stadsbyggnadsnämnden tagit fram förslag till beslut och skötselplan för naturreservat Gantofta. Syftet med reservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda, bevara och nyskapa värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för hotade arter, samt trygga ett viktigt område för friluftslivet.

Rååns dalgångs natur-, kulturmiljö- och rekreationsvärden är kända sedan lång tid tillbaka. Redan 1974 skyddades dalgången genom landskapsbildsskydd. I Malmöhus läns Naturvårdsprogram från 1996 redovisas reservatet som högsta värde med avseende på terrängformer och landskapsbild. I Helsingborgs stads planer har Rååns dalgång lyfts fram som en naturmiljö av högsta värde både i naturvårdsplan från 1992 och i översiktsplaner från 1980-talet och framåt. 2003 köpte staden fastigheten Gantofta 1:367 och sju år senare, 2010, förvärvades Gantofta 1:369 i syfte att skydda området som naturreservat. För inköpet av fastigheterna har statsbidrag utgått från Naturvårdsverket motsvarande halva köpesumman. En mindre del av fastigheten Nymölle 1:4, i reservatets nordvästra del, har också köpts in för att ingå i reservatet, och har överförts till den av staden ägda fastigheten Nymölle 1:1.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 17 april 2013 att ge stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag påbörja reservatsbildning. Förslaget remitterades till berörda instanser mellan 3 januari och 13 februari, 2014. Remissvar och förvaltningens kommentarer redovisas i bilaga 4. Efter remissperioden har en del ändringar och kompletteringar gjorts utifrån inkomna synpunkter. Under 2017 har en översyn och uppdatering av handlingarna gjorts, redaktionella ändringar och kompletteringar har gjorts och handlingarna har fått ett nytt utseende.

Förslag till beslut och skötselplan har tagits fram av avdelningen för hållbar stadsplanering i samråd med stadsbyggnadsförvaltningens avdelningar, miljöförvaltningen och stadsledningsförvaltningen.

I ärendet finns följande handlingar

- Beslut om bildande av naturreservat Gantofta
- Naturreservatets avgränsning (bilaga 1 till beslut)
- Skötselplan (bilaga 2)
- Remissammanställning (bilaga 3)
- Förteckning över fastigheter och servitut (bilaga 4)
- Hur man överklagar (bilaga 5)
- Sändlista (bilaga 6)

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsförvaltningens förslag till stadsbyggnadsnämnden är

att tillstyrka det föreslagna naturreservatet Gantofta och dess skötselplan, samt översända dessa till kommunfullmäktige för beslut,

att föreslå kommunfullmäktige att ge stadsbyggnadsnämnden delegation att vid behov revidera den fastställda skötselplanen.

Kristina Magnusson
Stadsbyggnadsdirektör

Malin Rizell
Chef, avdelningen för hållbar stadsplanering

Beslutet ska skickas till
Kommunfullmäktige

Bildande av naturreservatet Gantofta, Helsingborgs stad

Kommunens beslut

Helsingborgs stad beslutar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

Med stöd av 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Helsingborgs stad bifogad skötselplan (bilaga 2).

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska beaktas i skötseln av området.

Uppgifter om naturreservatet

Områdets namn	Gantofta
DOS-ID	1005831
Markägare	Helsingborgs stad
Förvaltare	Helsingborgs stad
Län	Skåne
Kommun	Helsingborg
Fastigheter	Gantofta 1:369 samt del av Gantofta 1:367, 2:57 och Nymölle 1:1
Gränser	Området begränsas av mitten av röd punktstreckad linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Areal	10 ha, vara ca 9,5 ha land och ca 0,5 ha vatten
Vegetationszon	Nemorala zonen
Naturgeografisk region	Skånes sediment- och horstområden (område 7)
Läge	10 km sydost om Helsingborgs centrum, längs Rååns dalgång söder om Gantofta
Kartblad Terrängkartan	507 Helsingborg
Kartblad Fastighetskartan	62D OGN Raus
Centralpunkt	X: 363382 Y: 6207100 (SWEREF99 1330)

Syfte med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Gantofta är att:

- bevara biologisk mångfald,
- vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, samt återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter,
- tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Precisering av syftet:

- skydda och vårda en del av kulturlandskapet i Rååns dalgång.
- skydda och vårda en viktig lokal för biologisk mångfald.
- bevara, utveckla och återskapa förutsättningarna för hävdgynnade växter och djur i delar av reservatet.
- utveckla en flerskiktad lövskog med olikåldriga träd och buskar i delar av reservatet och säkerställa kontinuiteten av gamla träd och död ved längs Råån.
- bidra till att nå god ekologisk status i Råån.
- möjliggöra för allmänheten att utnyttja området för rekreation i sådan omfattning att risk för skador på områdets natur- och kulturmiljövärden inte uppstår.

Syftet ska nås genom att:

- land- och vattenmiljöer skyddas mot exploatering.
- skötsel enligt skötselplan införs.
- området hålls tillgängligt för allmänheten.

Beskrivning av området

Gantofta naturreservat ligger i Rååns dalgång, och utgör en länk mellan två andra, statligt beslutade naturreservat; Rååns dalgång och Fjärestad-Gantofta. Åsträcken har i sin helhet höga värden både för biologisk mångfald och friluftsliv samt ur kulturhistoriskt och geologiskt perspektiv.

Historiskt har marken kring den här delen av Råån, i västra delen av Fjärestads socken, utgjorts framförallt av slåttad ljunghed och små åkrar. Sannolikt har skottskogsbruk varit ett vanligt inslag i hävden av landskapet. Idag består reservatsområdet till största delen av betesmark. Den norra betesmarken är före detta åker och fruktodling medan den södra är av naturbeteskaraktär men har varit obetad i många år. Genom att den nu upptagna hävden upprätthålls i söder och den före detta åkern restaureras till betesmark så bevaras och utvecklas förutsättningar för betesgynnad flora och fauna. I reservatet finns också mindre skogsområden samt

uppvuxen skog längs med större delen av åfåran. Området har ett rikt fågelliv och i Råån finns ett värdefullt och rikt djurliv.

Råådalen är som helhet av mycket stort intresse för friluftslivet genom sin tilltalande landskapsbild och bitvis goda förutsättningar för vandring. Gantofta naturreservat kopplar samman naturreservaten Rååns dalgång och Fjärestad-Gantofta och förbättrar därigenom möjligheterna att knyta samman vandringsleder längs ån. I området finns idag ett antal stättor och en bro över ån för att förenkla för fotvandrare.

Skäl för beslut

Gantofta naturreservat är av både regionalt och nationellt intresse att bevara. Området omfattas av riksintresse enligt miljöbalken för både naturvård och kulturmiljövård (MB 3:6). Reservatet är även utpekad som skyddsvärt tätortsnära grönområde för friluftsliv och naturvård enligt den statliga utredningen "Närmare till naturen i Skåne" (Länsstyrelsen i Skåne 2003).

I stadens gällande översiktsplan ingår naturreservatet i ett av tre "Övergripande natur- och kulturstråk", *Råådalen med Örby ångar*. På grund av sina värden för den biologiska mångfalden, kulturmiljövärden samt deras rekreativa och estetiska kvalitet pekas dessa stråk ut som särskilt värdefulla. I fördjupning av Översiktsplan som antogs för Gantofta samhälle 2010 beskrivs målet för reservatsområdet som "ett tydliggörande av skydd för Rååns dalgång med omgivande landskap". I stadens gröstrukturprogram som antogs 2014 är området utpekad som prioriterat objekt för reservatsbildning. I Naturvårdsplan för Helsingborgs kommun, antagen 1992, har Råån som helhet inklusive det nu aktuella reservatsområdet högsta naturvärde och planen anger att skydd genom naturreservatsbildning bör övervägas.

Två av de fastigheter som reservatet omfattar, Gantofta 1:367 och 1:369, har köpts in av Helsingborgs stad i syfte att bilda naturreservat. För detta ändamål har statsbidrag utgått från Naturvårdsverket motsvarande halva köpesumman. En mindre del av fastigheten Nymölle 1:4, i reservatets nordvästra del, har också köpts in för att ingå i reservatet, och har överförts till fastigheten Nymölle 1:1.

De omgivande statliga naturreservaten är också upptagna i EU:s nätverk av skyddad natur, Natura 2000; *Rååns dalgång* (SE 0430109) och *Fjärestad-Gantofta* (SE 0430067). I dessa områden förekommer naturtyper enligt Natura 2000 som även återfinns inom Gantofta naturreservat. Dessa är "Vattendrag med flytbladsvegetation eller akvatiska mossor" (3260) och "Alluviala lövskogar som tidvis är översvämmade" (91E0), varav den senare är en prioriterad naturtyp enligt Natura 2000. Även om Gantofta naturreservat inte är ett Natura 2000-område omfattar det naturtyper som är prioriterade inom EU. Genom att skydda denna del av Rååns dalgång förbättras förutsättningarna för omgivande Natura 2000-områden. Staden ser positivt på om reservatet skulle pekas ut som ett Natura 2000-område.

Förutsättningarna för att kunna bevara värdena bedöms vara goda genom förvaltning i enlighet med skötselplanen. De hot som är aktuella vid inrättandet är igenväxning av betesmark och spridning av invasiva arter som jättebalsamin. Ett annat hot är de flera olika svampsjukdomar som har drabbat träd hårt de senaste decennierna, bland annat alm, bok och ask. Med förändrat klimat finns risken att ytterligare sjukdomar och invasiva arter sprids. Själva Råån har mycket höga limnologiska värden och det är viktigt att fortsätta vatten- och biotopvårdande insatser i avrinningsområdet som helhet.

Beslutet överensstämmer med översiktsplan för området samt med gällande detaljplan för del av området och bedöms vara förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser. I en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kapitlet 25 § miljöbalken, bedömer kommunen att för att skydda och vårda de värden som beskrivits finns skäl att besluta om att bilda naturreservat för området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan.

Arbetet med reservatet har varit ett led i genomförandet av stadens tidigare miljöprogram, målet *Hållbar skötsel och planering*, samt av stadens Naturvårdsplan, Grönstrukturprogram och Livskvalitetsprogram. Reservatsbeslutet bidrar även till att nå regionala och nationella miljömål, i synnerhet *Ett rikt växt- och djurliv*, *Ett rikt odlingslandskap*, samt *Levande sjöar och vattendrag*.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att plöja, gräva, spränga, borra, schakta, dika eller fylla ut,
2. uppföra byggnad eller annan anläggning, förutom anläggningar som krävs för områdets skötsel eller för att underlätta för fotvandring,
3. stödutfodra betesdjuren annat än i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och vid installning på platser som överenskommits med förvaltaren,
4. avmaska betesdjur på betesmarken eller släppa avmaskade djur på bete tidigare än 14 dagar efter avmaskning samt att använda långtidsverkande preparat,
5. tillföra växtnäringsämnen, kalk eller jordförbättringsmedel eller kemiska bekämpningsmedel,
6. plantera, så eller sätta ut för trakten ej naturligt förekommande växt- och/eller djurarter, eller sätta ut fisk eller kräftor i vattensamlingar eller vattendrag,
7. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med skötsel av reservatet eller för jordbrukets behov,
8. viltutfodra, jaga eller fiska.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. utmärkning av och upplysning om naturreservatet,
2. skötsel av mark, vatten och anläggningar,
3. utförande av särskilda åtgärder för att gynna rödlistade eller andra skyddsvärda arter,
4. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet,
5. undersökningar av växt- och djurliv samt mark- och vattenförhållanden,
6. uppföljning av områdets bevarandemål, skötsel och miljöövervakning.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt ordningen i övrigt inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. avsiktligt störa djurlivet eller betande djur,
2. skada växande eller döda träd och buskar eller vegetation i övrigt, eller bortföra död ved,
3. medföra okopplad hund,
4. framföra cykel eller annat fordon,
5. rida,
6. ställa upp husvagn, husbil eller motsvarande,
7. tälta mer än en natt,
8. göra upp eld eller använda engångsgrill annat än på särskilt iordningställd eldplats med undantag från sprit- eller gasolkök,
9. inplantera för området främmande växter eller djurarter,
10. använda området för tävling, övning, lägerverksamhet eller annan aktivitet som kan inverka störande på naturmiljön eller friluftslivet,
11. på ett störande sätt använda radio, musikinstrument eller annan ljudanläggning,
12. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada fast naturföremål eller ytbildning,

13. utföra någon form av anläggning eller ställa upp för naturreservatet främmande föremål,
14. sätta upp tavla, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning med undantag av gränsmarkeringar och reservatsskyltar.

Vidare är det förbjudet att utan kommunens skriftliga tillstånd:

15. fånga eller samla in vilda djur, till exempel insekter, spindlar, mollusker och andra ryggradslösa djur.

Undantag från föreskrifter

Föreskrifterna under A och C utgör ej hinder för;

- reservatsförvaltaren, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta åtgärder enligt vad som framgår av föreskrifterna under B1-5 ovan,
- åtgärder i samband med miljöövervakning i kommunal eller statlig regi,
- normalt underhåll av väg, järnväg, täckdiken eller öppna diken, drift och underhåll av vid tidpunkten för detta beslut befintliga nyttjanderätter, till exempel ledningar tillhörande kommun, el- och teledistributör, eller trafiksäkerhetshöjande åtgärder. Inför utförande av arbete ska samråd ske med förvaltaren. Vid akut underhållsåtgärd kan samråd ske sedan arbetet inletts.
- trädsäkring längs järnvägen. Trädsäkringen ska anpassas utifrån områdets naturvärden. Samråd ska ske med förvaltaren innan åtgärder vidtas. Vid akut åtgärd kan samrådet ske sedan arbetet inletts.
- uppförande och underhåll av byggnader och anläggningar som utgör del av Örby berggrundvattentäkt. Eventuella ingrepp i reservatet ska dock minimeras och byggnader och markväg ska utformas så att de harmonierar med den kringliggande miljön och så att betesdriften inte påverkas. Samråd ska ske med förvaltaren innan åtgärder vidtas. Vid akut underhållsåtgärd kan samråd ske sedan arbetet inletts.
- skyddsjakt.
- att använda hund i samband med kreatursvallning, jakt eller eftersök av skadat vilt.
- behandling av parasitangrepp som konstateras under pågående betessäsong. Undantaget gäller dock ej för långtidsverkande preparat.
- anläggning eller underhåll av våtmarker eller fiskevårdsanläggningar efter samråd med naturvårdsförvaltare och länsstyrelse.

Kommunen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Upplysningar

Kommunen vill upplysa om att föreskrifterna under C gäller oberoende av om beslutet överklagas samt att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området, exempelvis:

- fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen.
- 7 kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd (11 §) eller strandskydd (16 §),
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 31 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Skötselplan och förvaltning

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska en skötselplan ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat. Skötselplanen finns bilagd detta beslut (bilaga 2).

Helsingborgs stad är förvaltare av naturreservatet. Förvaltaren ska fortlöpande samråda med arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen. Staden behöver också avsätta tillräckliga medel för reservatsförvaltningen.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska beaktas i skötseln av området.

Ärendets handläggning

Rååns dalgångs natur-, kulturmiljö- och rekreationsvärden är kända sedan lång tid tillbaka. Redan 1974 skyddades dalgången genom landskapsbildsskydd. I Malmöhus läns Naturvårdsprogram från 1996 redovisas reservatet som högsta värde med avseende på terrängformer och landskapsbild. I Helsingborgs stads planer har Rååns dalgång lyfts fram som en naturmiljö av högsta värde både i naturvårdsplan från 1992 och i översiktsplaner från 1980-talet och framåt. 2003 köpte staden fastigheten Gantofta 1:367 och sju år senare, 2010, förvärvades Gantofta 1:369 i syfte att skydda området som naturreservat. För inköpet av fastigheterna har statsbidrag utgått från Naturvårdsverket motsvarande halva köpesumman. En mindre del av fastigheten Nymölle 1:4, i reservatets nordvästra del, har också köpts in för att ingå i reservatet, och har överförs till den av staden ägda fastigheten Nymölle 1:1.

Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 17 april 2013 att ge stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att påbörja reservatsbildning. Förslaget remitterades till berörda instanser mellan 3 januari och 13 februari, 2014. Inkomna remissvar och förvaltnings kommentarer redovisas i bilaga 3. Efter remissperioden har en del ändringar och kompletteringar gjorts utifrån inkomna synpunkter. Under 2017 har en översyn och uppdatering av handlingarna gjorts, redaktionella ändringar och kompletteringar har gjorts och handlingarna har fått ett nytt utseende. Bland

ändringarna sedan remissversionen finns att syftesbeskrivningen har formulerats om för att förtydliga kopplingen till miljöbalkens bestämmelser, den tidigare syftesbeskrivningen finns nu under *Precisering av syftet*. Undantag från föreskrifter har lagts till för drift av den dricksvattenbrunn som under 2017 anlagts i reservatets norra del och som utgör del av Örby berggrundvattentäkt samt för eventuella ytterligare byggnader eller anläggningar som krävs för denna, för trädsäkring längs järnvägen, för skydds jakt samt för miljöövervakning i statlig eller kommunal regi. Reservatets gräns närmast Gantofta station har justerats och följer nu befintligt stängsel istället för fastighetsgräns i ca 150 meter, för att tillgodose eventuella framtida behov vid en utveckling av Gantofta station vilka belystes av Trafikverket i deras remissvar till förvaltningen. Mycket små justeringar av reservatets gräns har också gjorts för att följa befintligt stängsel mot Bårslövsvägen. B-föreskrifterna har kompletterats med formulering kring åtgärder för hotade eller skyddsvärda arter, och undantag från föreskrifter för förvaltarens skötsel har fått en ändrad lydelse. Slutligen har också målet för skötseln i skötselplanens område 4 anpassats för att tillmötesgå önskemål från Öresundskraft.

Förslag till beslut och skötselplan har tagits fram i samråd med stadsbyggnadsförvaltningens avdelningar, miljöförvaltningen och stadsledningsförvaltningen. Ansvarig handläggare har varit Fredrik Bengtsson på avdelningen för hållbar stadsplanering. Under 2017 har Anna Helgeson varit ansvarig handläggare. Delaktiga utöver ansvariga handläggare från stadsbyggnadsförvaltningen har varit Widar Narvelo, Emilie Björling, Birgit Müller, Linda Hellberg, Hanne Hansen, Helena Taps, Christina Svensson, Maria von Post och Torgny Johansson. Från miljöförvaltningen har Claes Nihlén medverkat och från mark- och exploateringsavdelningen på stadsledningsförvaltningen, Tommie Sterntorp.

Bilagor

1. Reservatets avgränsning
2. Skötselplan
3. Remissredogörelse
4. Förteckning över fastigheter och servitut (publiceras ej på stadens hemsida)
5. Hur man överklagar
6. Sändlista

HELSINGBORG

Stadsbyggnadsförvaltningen
Avdelningen för hållbar stadsplanering

BILAGA 1 – BESLUTSKARTA
624/2013

Naturreservatet Gantofta avgränsas av mitten av röd punktstreckad linje i kartan ovan.

HELSINGBORG

Stadsbyggnadsförvaltningen
Avdelningen för hållbar stadsplanering

BILAGA 1 – BESLUTSKARTA
624/2013

Reservatsgränsens brytpunkter framgår av kartan ovan. Koordinaterna för brytpunkterna anges på nästa sida.

Koordinater för reservatsgränsens brytpunkter (angivna i SWEREF 13:30)

Nr	X-koordinat	Y-koordinat	Nr	X-koordinat	Y-koordinat
1	106750,5	6207926,8	23	106668,5	6207756,6
2	106755,1	6207918,8	24	106663,8	6207759,6
3	106803,6	6207940,4	25	106664,6	6207760,9
4	106827,7	6207902,2	26	106684,4	6207789,7
5	106895,7	6207795,0	27	106688,9	6207796,3
6	106908,6	6207774,6	28	106706,5	6207822,2
7	107150,5	6207393,7	29	106683,5	6207838,0
8	107195,1	6207323,6	30	106698,5	6207861,1
9	107202,5	6207312,0	31	106690,8	6207904,6
10	107149,1	6207284,3	32	106663,1	6207923,6
11	107132,1	6207275,4	33	106672,4	6207930,1
12	107088,3	6207340,8	34	106675,0	6207926,6
13	107036,3	6207400,2	35	106680,8	6207931,0
14	107030,4	6207406,7	36	106678,1	6207934,5
15	106986,0	6207456,5	37	106689,7	6207943,1
16	106984,8	6207457,8	38	106722,2	6207965,4
17	106905,4	6207556,6	39	106730,2	6207974,1
18	106871,2	6207606,6	40	106736,1	6207965,4
19	106804,5	6207664,5	41	106741,2	6207954,7
20	106784,9	6207669,0	42	106746,1	6207940,3
21	106749,1	6207697,4	43	106747,5	6207934,7
22	106718,9	6207720,0	44	106750,5	6207926,8

**Tillhör beslut 624/2013 om inrättande av
naturreservatet Gantofta**

Skötselplan

HELSINGBORG

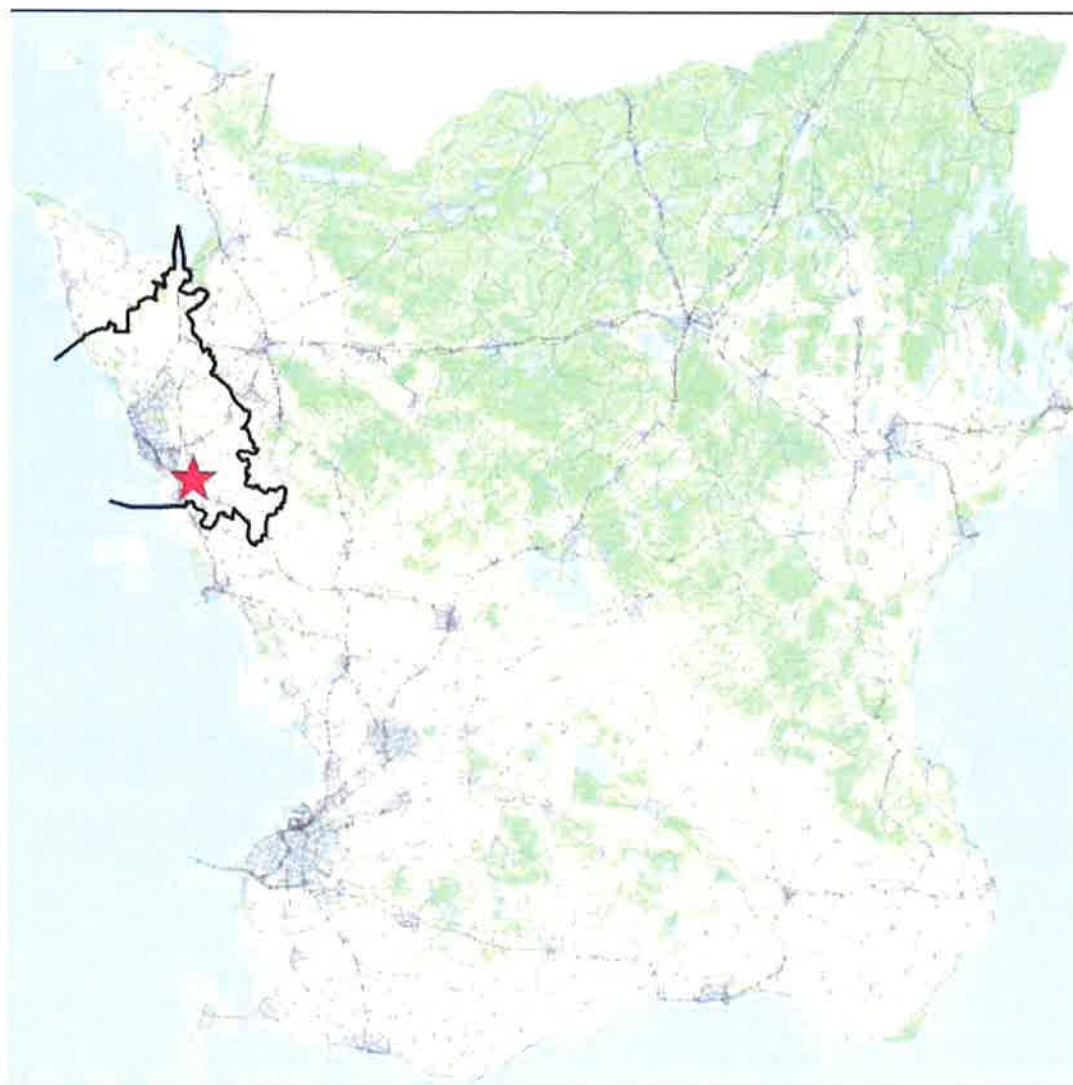
A photograph of several pink, star-shaped flowers with long, thin petals, growing on a dark stem. The background is a dense, out-of-focus green foliage. A red rectangular box is overlaid on the lower right portion of the image, containing white text.

Skötselplan för Gantofta naturreservat i Helsingborgs stad
Diarienummer: 624/2013
Planförfattare: Fredrik Bengtsson och Anna Helgeson.
Copyright © Helsingborgs stad 2017

Innehållsförteckning

1 Inledning	6
2 Syftet med naturreservatet	7
3 Beskrivning av området	8
4 Generella mål och riktlinjer för skötseln ..	18
5 Specifika mål och skötselåtgärder för delområdena	19
6 Jakt och fiske	24
7 Förvaltning	24
8 Uppföljning	24
9 Kostnadsansvar och prioriteringar	26
10 Artlista	27
11 Källförteckning	29

Helsingborgs kommungräns med naturreservat Gantofta markerat med stjärna.

1. Inledning

Denna skötselplan syftar till att beskriva Gantofta naturreservats värden, och att redogöra för vilken skötsel som krävs för att nå syftena med naturreservatet.

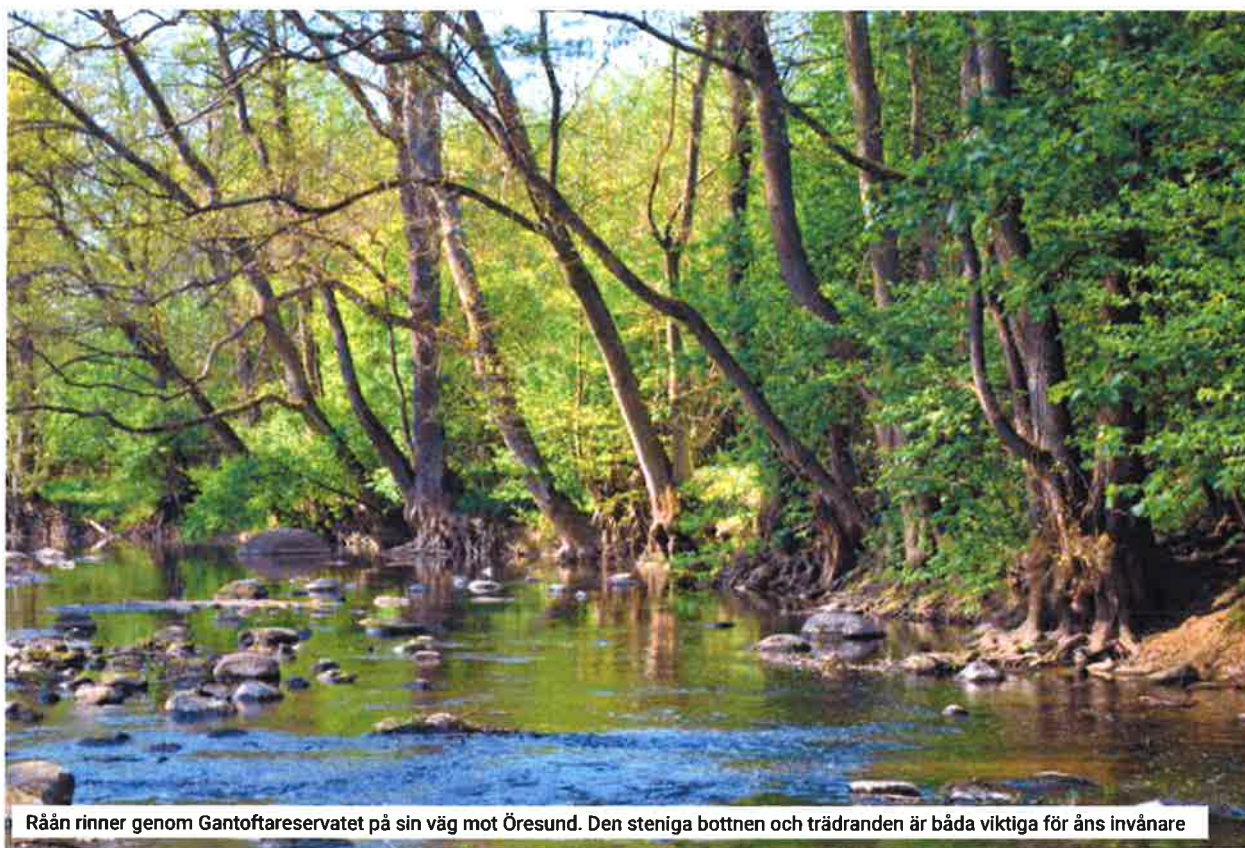
Skötselplanen fastställs av kommunfullmäktige, samtidigt som beslut om naturreservatet fattas. Kommunfullmäktige delegerar vid detta tillfälle också möjligheten att revidera skötselplanen vid behov till stadsbyggnadsnämnden.

Skötselplanen anger vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till andra sakägare och intressenter.

Helsingborgs stad äger marken i Gantofta naturreservat och stadsbyggnadsförvaltningen ansvarar för skötseln på naturmark, stränder, parkmark, stigar, bänkar och liknande.

Skötselplanen anger vad förvaltaren av naturreservatet ska göra i löpande skötsel men även i nya investeringar. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av entreprenörer eller arrendatorer.

Skötselplanen gäller tills vidare men har en tidshorisont på omkring 20 år. De skötselåtgärder som anges i skötselplanen ska ses över om uppföljningen visar att en översyn är nödvändig eller i övrigt när det är påkallat.

Råån rinner genom Gantoftareservatet på sin väg mot Öresund. Den steniga botten och trädranden är båda viktiga för åns invånare

2. Syftet med naturreservatet

Syftet med Gantofta naturreservat är att:

- bevara biologisk mångfald,
- vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, samt återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter,
- tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Precisering av syftet:

- skydda och vårda en del av kulturlandskapet i Rååns dalgång
- skydda och vårda en viktig lokal för biologisk mångfald
- bevara, utveckla och återskapa förutsättningar för hävdgynnade växter och djur i delar av reservatet
- utveckla en flerskiktad lövskog med olikåldriga träd och buskar i delar av reservatet och säkerställa kontinuiteten av gamla träd och död ved längs Råån.
- bidra till att nå god ekologisk status i Råån.
- möjliggöra för allmänheten att utnyttja området för rekreation i sådan omfattning att risk för skador på områdets natur- och kulturmiljövärden inte uppstår.

Syftet ska nås genom att:

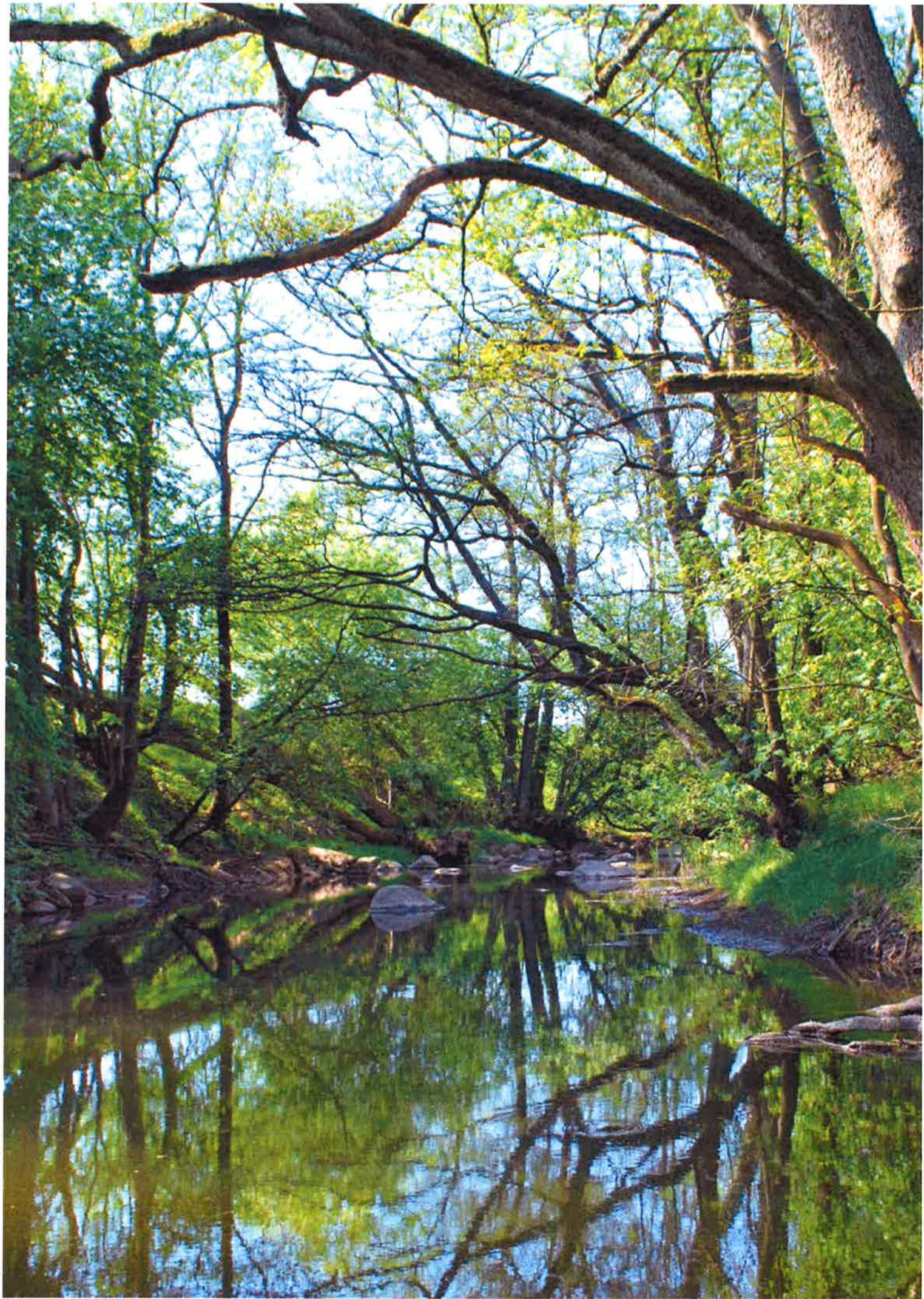
- land- och vattenmiljöer skyddas mot exploatering.
- skötsel enligt skötselplan införs.
- området hålls tillgängligt för allmänheten.

Om det framkommer nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper ska hänsyn tas till dessa i den fortlöpande skötseln av naturreservatet.

3. Beskrivning av området

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Områdets namn: Gantofta
DOS-ID: 1005831
Skyddsform: Naturreservat enligt miljöbalken
Beslutsdatum: 2017-12-12 Kommunfullmäktige (2017-10-19 tillstyrkan Stadsbyggnadsnämnden)
Markägare: Helsingborgs stad
Förvaltare: Helsingborgs stad
Län: Skåne
Kommun: Helsingborg
Fastigheter: Gantofta 1:369 samt del av Gantofta 1:367, 2:57 och Nymölle 1:1
Gränser: Naturreservatsgränsen är markerad på karta på s. 5.
Areal: 10 hektar
Vegetationszon: Nemoral zonen
Naturgeografisk region: Skånes sediment- och horstområden (område 7)
Lägesbeskrivning: 10 km sydost om Helsingborgs centrum, längs Rååns dalgång söder om Gantofta
Kartblad Terrängkartan: 507 Helsingborg
Kartblad Fastighetskartan: 62D 0GN Raus
Centralpunkt: X: 363382 Y: 6207100 (SWEREF99 1330)
Inskrivna nyttjanderätter: Se beslutsbilaga 3
Planförfattare: Fredrik Bengtsson och Anna Helgeson, Avdelningen för hållbar stadsplanering, Stadsbyggnadsförvaltningen, Helsingborgs stad

Beskrivning och bevarandevärden

Landskap och geologi

Råån rinner i en väl markerad dalgång i ett öppet slätt- och jordbrukslandskap. Dalgången bildades efter den senaste istiden när stora mängder smältvatten eroderade ned de mjuka bergarterna på sin väg mot Öresund. I sluttningarna finns skärningar genom berggrunden som är från Trias-Juratiden, cirka 200 miljoner år gamla.

Den sedimentära berggrunden består av olika lager av sandstenar och lerstenar med inslag av kolflötsar. Efter istiden har ån fortsatt erodera berggrunden genom meandring. Under 1900-talet har dock flera sträckor av ån rätats ut och fördjupats, främst i sitt övre lopp uppströms Tågarp.

Sedan 1990-talet pågår ett aktivt restaureringsarbete och mer än 50 våtmarker har anlagts i Rååns vattenavrinningsområde i syfte att minska näringsbelastningen och återställa biologiska värden. Inom reservatet finns en anlagd våtmark som delvis har sedimenterat igen och är idag mer att betrakta som ett igenvuxet kärr.

Markanvändning och kulturhistoria

Kring Råån finner man de äldsta spåren av mänsklig aktivitet i Helsingborg. Flera stenåldersboplatser finns ovan ravinkanten inom ett avstånd på cirka 1,5 kilometer från ån och sliprännor i en närliggande sandstensvägg antas också härstamma från stenåldern. Boplatserna från stenåldern kompletteras av en gånggrift vid gränsen till Gantofta och Fastmårupsdösen, båda från yngre stenåldern.

Det finns också ett antal högar från äldre bronsålder och senare fynd av så kallad guldbrakeater, en typ av smycken från 400-talet, som hittades i mitten av förra århundradet. De fornlämningar som har påträffats ligger utanför reservatsområdet men indikerar mänsklig aktivitet under lång tid i området.

Gantofta räknades förr till risbygden, något som bekräftas av Linnés beskrivning från 1749 då han passerade trakten på sin skånska resa. De kartor som finns från 1700- och 1800-talen visar att markanvändningen i dalgången dominerades av slåttad tuvig ljunghed. Små åkrar utgjorde avbrott i det annars extensivt skötta landskapet. Denna markanvändning var typisk i den västra delen av Fjärestads socken som naturreservatet hör till, medan den östra delen av socknen främst bestod av fäladsmark.

De historiska kartorna visar hur markanvändningen förändras under 1800-talet. På det tidiga 1900-talets häradsekonomiska karta ser i princip hela reservatsområdet ut att utgöras av åkermark. Också på flygfoto från 1939 är området helt öppet och större delen är fortfarande åker medan de fuktigare områdena i söder sannolikt nu är betade.

Stora delar av åkermarken väster om ån används under mitten på 1900-talet för fruktodling, något som syns tydligt på flygfoto och ekonomisk karta från 1965-1970, medan marken längs ån inte längre sköts lika intensivt. Sannolikt betas de fuktigare områdena i södra halvan av området, medan vegetationen kring ån tillväxer.

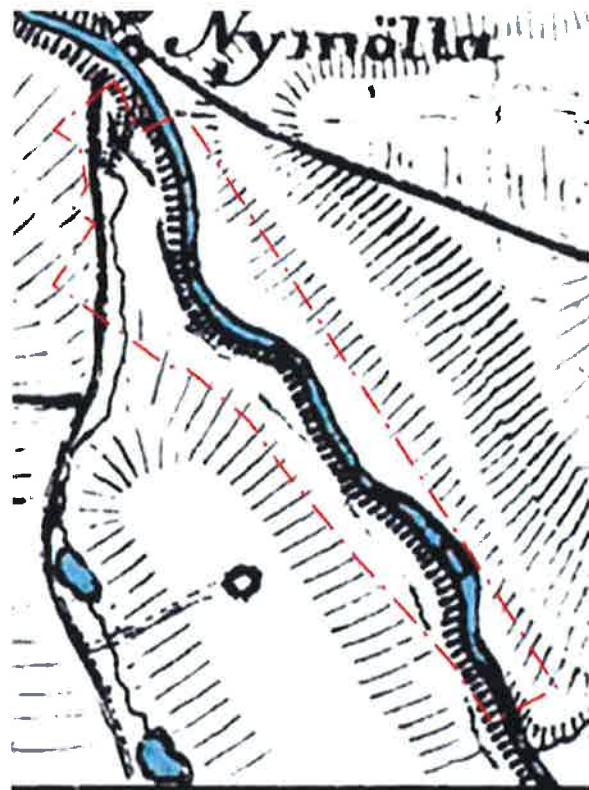
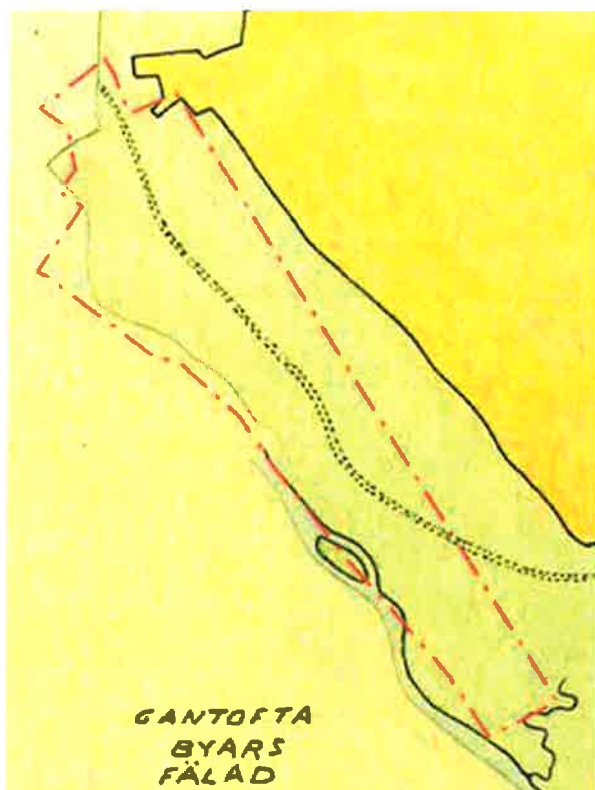
Idag består reservatet till största delen

av betade frisk- och fuktängar. I den före detta fruktodlingen i norra delen av reservatet är florans näringspåverkad och trivial, men potential finns att utveckla naturvärden här genom långsiktig utmagrande hävd.

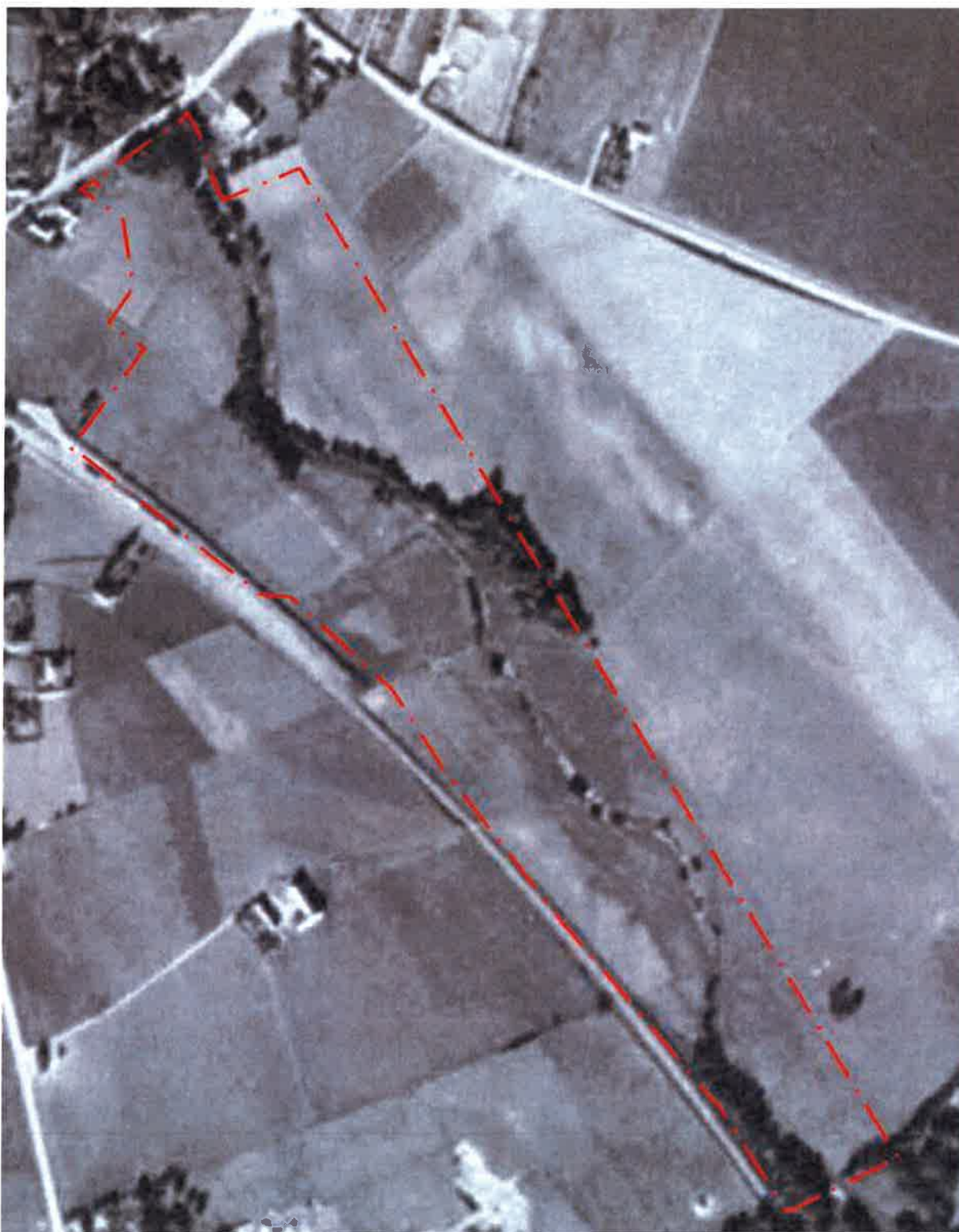
Betesmarken i söder är fuktigare och mer av naturbeteskaraktär då den har varit extensivt skött åtminstone under 1900-talet. Fram till nyligen har denna mark dock varit ohävdad under lång tid. Hävden är idag återupptagen, och ett av reservatets syften är att restaurera denna betesmark för att förbättra förutsättningarna för biologisk mångfald knuten till hävdade marker i kulturlandskapet.

Närmast Råån finns idag skogsdungar med företrädesvis al och ask. Idag är uppskattningsvis en tredjedel av ytan i reservatet trädbevuxen i någon utsträckning, att jämföra med ca 10 % i slutet på 1930-talet. Endast delar av åsträckningen samt ett mindre område öster om ån centralt i reservatsområdet har någon längre trädkontinuitet. Här har träd stått i åtminstone 100 år att döma av det historiska kartmaterialet.

Utanför Rååns dalgång präglas landskapet av högklassig åkermark som odlats sedan lång tid tillbaka. Trädvegetation och permanenta gräsmarker förekommer här mycket sparsamt.

Historiska kartbilder över området med reservatsgränsen i rött. Överst t.v. 1760-talskarta, t.h. Skånska rekognoceringskartan (1810-talet). Nederst t.v. häradsekonomisk karta (1910-15), t.h. ekonomiska kartan (1970)

Flygfoto över området från 1939 med reservatsgräns i rött. På fotot syns hur de norra delarna av området brukas som åker. Betesmarken i södra delen av området är välhävdat och inom området finns betydligt färre träd och buskar, också längs Råån, än idag.

Vy över reservatsområdet från Öster med Gantofta samhälle i bakgrunden, 2006.

Områdets bevarandevärden

Gantofta naturreservat är av både regionalt och nationellt intresse att bevara. Området omfattas av riksintresse enligt miljöbalken för både natur- och kulturmiljövård (MB 3:6.)

Riksintresset för naturvård omfattar Råån, geologi, naturtyp, flora och fauna, landskapsbild samt rekreativ värde. Dalgången bildades i samband med inlandsisens avsmältning. Råån utgör reproduktions- och uppväxtområde för havsöring och har ett rikt fågelliv med bland annat strömstare, forsärla, häger, mindre hackspett och många arter sångfåglar. Jordlagren är rika på kalk och lera vilket ger goda förutsättningar för en rik flora i området. Landskapsbilderna är mycket vackra och domineras av betesmarker. Dalgångens samlade värde för rekreation och friluftsliv är mycket högt.

Riksintresset för kulturmiljövård är främst knutet till kulturlandskapet med dess fornlämningar och jordbruksbebyggelse i anslutning till åns dalgång. Inom naturreservatet förekommer inga kända fornlämningar. Det finns inte heller några stenmurar, odlingsrösen eller alléer.

Utöver riksintresse berörs Gantofta naturreservat även av:

- ▶ Strandskydd enligt miljöbalken (MB 7:13)
- ▶ Landskapsbildsskydd enligt före detta Naturvårdslagen § 19.
- ▶ Ekologiskt särskilt känsligt område (MB 3:3)
- ▶ Naturvårdsprogram för Skåne län (f.d. Malmöhus län).
- ▶ Naturvårdsplan för Helsingborg, klass I - högsta naturvärde.
- ▶ Tätortsnära natur enligt rapporten Närmare till naturen i Skåne där Rå-

åns nedre dalgång föreslås skyddas enligt prioritet 2 (2009-2013).

- ▶ Ängs- och betesmarksobjekt enligt Jordbruksverkets inventering där omkring halva området, 4 hektar i sydöst, är utpekade.
- ▶ Skogsstrategin för Skåne, där Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen har pekat ut Rååns dalgång som värdegrund för skog.

Biologiska bevarandevärden

Inom reservatet finns i söder rester av en ogödslad betesmark med botaniska bevarandevärden (skötselområde 2). Marken har varit obetad under en längre tid men betesdriften är återupptagen vilket gynnar bevarandet och utvecklandet av en hävdberoende vegetation. Markfuktigheten varierar från torrt högst upp på dalgångens krön till frisk-fuktig i sluttningen där grundvatten tränger fram. På de torrare marker-

Naturresevat längs Råån. Gantofta naturresevat syns i blått, en central länk i kedjan av skyddade naturområden längs Råån.

Rovfjäril på ängsbräsa i fuktigare delar av betesmarken

na växer bland annat rölleka, brudbröd, nyponrosor, slån och fläder. I de friska och fuktiga partierna växer ängsbräsa, gökblomster, älgört, klibbal och salix. Bitvis dominerar den invasiva arten jättebalsamin.

Den norra betesmarken är före detta åkermark som domineras av en kväve-påverkad vegetation med begränsade floravärden i nuläget (skötselområde 1). Genom kontinuerlig hävd kan denna mark utmagras och värden från den södra betesmarken utvecklas även här. Betesmarken omfattar till stora delar även åkanten vilket är positivt. Möjligheten att återfå en betad strandzon längs Råån ger ytterligare variation i området.

Skogspartierna består av klibbal med inslag av ask, ek, knäckepil, hägg och hassel. Åldern på skogen i sydvästra delen är omkring 60 år med enstaka

äldre träd (skötselområde 5). Delar av alkogen översvämmas vid högflöde vilket ger näringsrika förhållanden för floran.

Under våren domineras vegetationen av vitsippor och svalört för att senare på sommaren övergå i blekbalsamin och brännässla. Ett yngre bestånd klibbal på nordöstra åkanten har börjat växa upp igen efter avverkning 2002 (del av skötselområde 5).

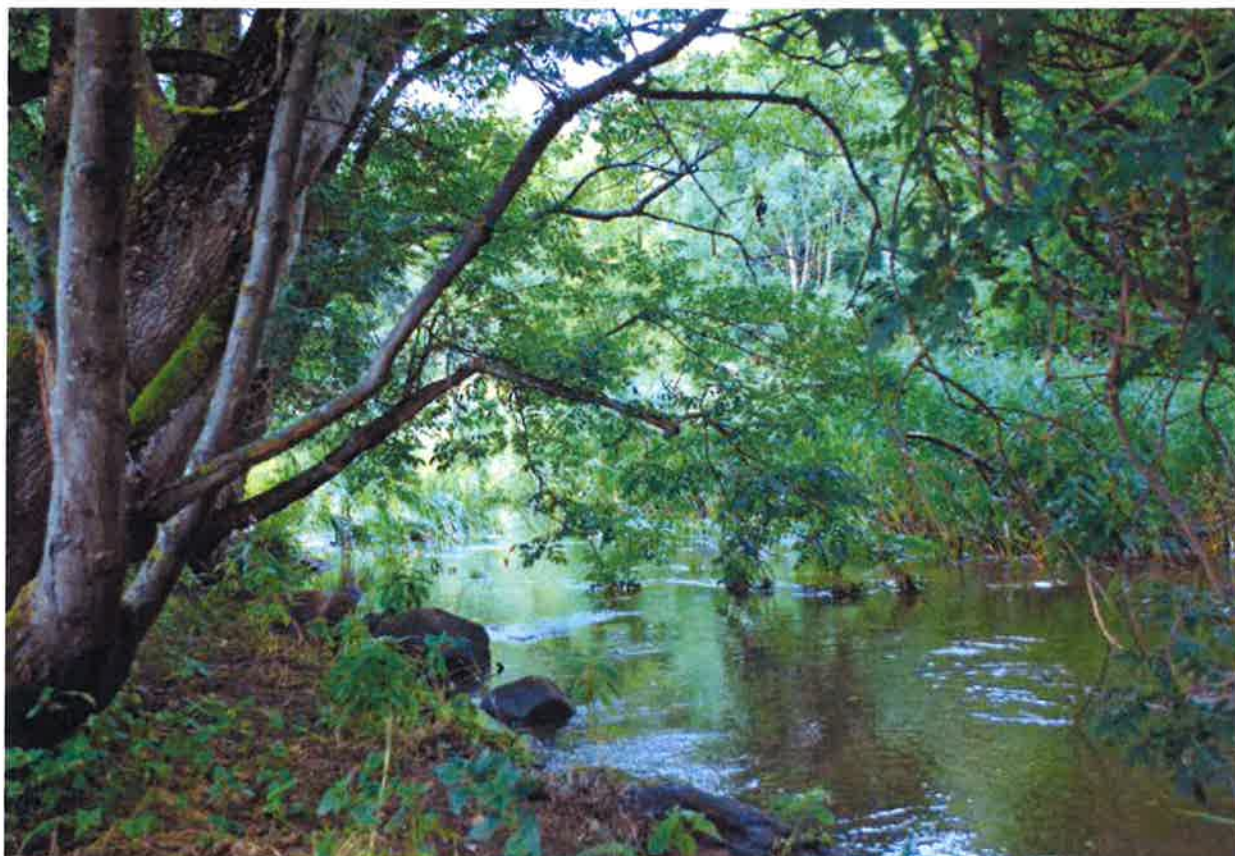
Uppvuxen skog utmed vatten är av mycket stort värde för livet i ån. Träden har flera positiva egenskaper genom att skugga och kyla av vattnet och därmed förbättra syreförhållandena under sommartid, bidra med mat till de insekter som lever av blad och ved i vattnet och ge goda förutsättningar för andra organismer som fisk och fågel som lever av insekterna. Träden minskar även ero-

sion längs ån genom att rötterna binder strandkanten.

Fågellivet i är rikt i området och bland de småfåglar som noterats inom reservatet finns bland annat gök, bofink, lövsångare, gransångare, trädgårds-sångare, härmsångare, svarthätta, rödhake, rödstjärt, taltrast, gärdsmyg och järnspurv. Kungsfiskare har hittats häckande strax utanför reservatet.

I själva Råån finns en värdefull fisk-fauna med bland annat havsöring, bäcknejonöga, grönling, ål och havsnejonöga varav de två senare är rödlistade. Nedströms vid Raus kyrka har den mycket sällsynta sötvattensgråsuggan *Proasellus coxalis* påträffats.

Fiskevårdande och biotopförbättrande åtgärder som stenuktläggning och våtmarksanläggning har genomförts inom Rååns vattenavrinningsområde

sedan tidigt 1990-tal. Dessa åtgärder har inneburit en positiv utveckling av den ekologiska statusen på vattendraget. Inom reservatet finns en anlagd våtmark som idag är att betrakta som ett delvis igenvuxet kärr. Utmed sträckor av ån har även sten lagts ut.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Inom naturreservatet förekommer inga kända fornlämningar. Det finns inte heller några stenmurar, odlingsrösen eller alléer. Genom att betesmarken i sydöst restaureras återupptas en markanvändning som dominerat landskapet kring Helsingborg under mycket lång tid.

Intressen för friluftslivet

Reservatet ligger i direkt anslutning till Gantofta samhälle, mindre än 300 meters gångväg från pågatågsstationen. Man kan cykla från Råå utmed en särskild cykelväg längs Pålstorpsvägen. Från Bårslöv och Vallåkra hänvisas till cykling i blandtrafik. Reservatet är lättillgängligt med bil, parkeringsmöjligheter finns i anslutning till järnvägen.

Råådalen är som helhet av mycket stort intresse för friluftslivet genom sin tilltalande landskapsbild och bitvis goda förutsättningar för vandring. Här finns flera också pågatågsstationer som gör dalgången lämplig att utveckla för vandring och landsbygdsturism. Nedströms reservatet, inom naturreservatet Rååns dalgång, har Helsingborgs stad anlagt stigar på båda sidor av ån mellan Råå och Gantofta. Dessa är mycket populära och det finns sedan

länge önskemål att kunna fortsätta vandra under enklare omständigheter uppströms Gantofta mot Vallåkra och vidare mot Tågarp. Att knyta ihop Skåneledens Öresundsled med Ås till Ås-ledden på Söderåsen via Rååns dalgång är en långsiktig målsättning. Detta kräver överenskommelse med markägare i vanlig ordning enligt Skåneledens avtal.

Inom reservatet är det angeläget att kunna ta sig gående genom betesmarkerna. Det kan ske genom att ordna lämpliga genomgångar eller stättor. En eventuell vandringsled inom reservatet bör vara av enklare standard än de nedströms liggande promenadvägarna för att bättre harmoniera med naturmiljön i omgivningen. Under lågvattenperioder är det möjligt att gå torrskodd på stenar över Råån och sedan 2014 finns också en gångbro över ån i områdets södra del för att förenkla för fotvandrare.

4. Generella mål och riktlinjer för skötseln

Hävd genom bete och slätter

Gräsmarker inom reservatet ska hävdas. Hävden ska ha som främsta syfte att upprätthålla och utveckla den biologiska mångfald som är historiskt och geografiskt knuten till naturtypen. En variation i intensitet och skötselmetod är generellt det mest gynnsamma. Regelbunden och tillräcklig markstörning är en viktig aspekt av hävden. Ekonomiska faktorer är också nödvändigt att väga in i valet av skötselmetod. Där så är möjligt, särskilt på de fuktigare delarna, är slätter den föredragna skötselmetoden. Som alternativ till slätter kan bete och/eller bränning användas. Slätter, bete och bränning kan gärna kombineras, t.ex. genom att lämpliga mindre ytor slåttras eller bränns medan huvuddelen av reservatets gräsmarker betas. I det preciserade syftet med naturreservatet anges att hävden ska variera med avseende på djurslag och intensitet. Som regel ska hävd ske årligen. Betesfria år ska dock vara möjligt. Variation i djurslag ska eftersträvas när det är praktiskt möjligt. Om bete används ska betesperioden i princip omfatta maj till november. Vid slätter ska denna ske under sommartid med bortforsling av materialet inom en vecka. Om möjligt ska efterbete ske.

Gödsling och stödutfordring

Ingen gödsling ska förekomma någonsin i reservatet. Stödutfordring av betesdjuren ska så långt möjligt undvikas, men kan undantagsvis tillåtas i skötselområde 1 om det bedöms som nödvändigt.

Invasiva främmande arter

Invasiva främmande arter ska inte förekomma i reservatet. För bekämpningen ska rekommenderade mekaniska metoder användas. Exempel på en invasiv art som behöver bekämpas i området idag är jättebalsamin

Trädskötsel

Generellt ska en flerskiktad skog med olikåldriga träd och buskar och god tillgång på död ved i olika former eftersträvas i de trädbevuxna delarna av reservatet. Som regel ska inget virke tas ut ur reservatet, utan lämnas som död ved och faunadepåer. Träd och död ved som ligger på ett sådant sätt att de utgör vandringshinder för fisk eller riskerar att dämna Råån ska dock kunna tas bort eller flyttas. Detsamma gäller situationer då framkomligheten för besökare, betesdjur eller fordon som krävs för djurhållningen försvåras.

Där det bedöms lämpligt ska det vara möjligt att bedriva stubbskottsbruk inom reservatet. Lämplig omloppstid för röjning av rotskott är 7-20 år.

Biotopförstärkande åtgärder

Biotopförstärkande åtgärder ska vara möjliga såväl i vattenmiljön som på land. Det kan exempelvis röra sig om att placera ut stenrösen i betesmarkerna, eller att placera ut död ved på land eller i ån. Också våtmarksanläggning eller andra vattenvårdande åtgärder ska vara möjligt.

För reservatet främmande föremål och anläggningar

Föremål och anläggningar som är främmande för reservatet och naturmiljön, t.ex. äldre jaktorn, belysningsstolpar och stöd för planterade träd, ska tas bort. Skräp ska löpande städas bort. Det finns idag inga renhållnings- eller sanitära anordningar för allmänheten. Om naturvårdsförvaltaren bedömer att det finns behov ska det vara möjligt att komplettera detta framöver.

Stängsel, stöttor och anläggningar för friluftslivet

Naturreservatet ska vara tillgängligt för fotvandrare och information om området och för besökare relevanta föreskrifter ska finnas tydligt tillgänglig vid ingångarna till reservatet. Kartan på sida 17 visar var stängselövergångar preliminärt bör finnas. Det ska vara möjligt att ändra placering på dessa om det bedöms som mer fördelaktigt för friluftslivet. Tillsyn av stängsel och stängselövergångar ska ske årligen.

I kartan är också markerat var informationsskyltar samt besöksparkering bör anläggas. Det ska i anslutning till reservatet finnas minst två informationsskyltar. Dessa ska vara väl underhållna och bytas ut efter behov. Parkering med plats för minst fyra bilar ska möjliggöras i anslutning till Gantofta station, så länge det är förenligt med järnvägens behov. Parkeringen ska inte placeras närmare järnvägen än 15 meter från spårmitte. Om pendlarparkering för järnvägen anläggs, ska samnyttjande av parkering eftersträvas.

Det ska vara möjligt att anlägga stigar, spänger etc. inom reservatet för att underlätta vandring utmed Råån, även i de skötselområden där det inte är specifikt omnämnt. Eventuell ny sträckning av Skåneleden ska vara möjlig att dra genom reservatet med därtill hörande markering.

Utmärkning av reservatets gräns

Reservatet ska märkas ut i fält så snart som möjligt efter att beslutet om naturreservat vunnit laga kraft. Utmärkning ska i möjligaste mån göras utifrån utifrån svensk standard (SIS 031522) och Naturvårdsverkets anvisningar (Naturvårdsverket 2003).

5. Specifika mål och skötselåtgärder för delområden

Gantofta naturreservat är indelat i olika skötselområden utifrån nuvarande och planerad markanvändning. De olika skötselområdena framgår av karta nedan.

Förändringar i markanvändning ska vara möjliga om de är i enlighet med reservatets syften. Exempelvis ska det vara möjligt att anlägga våtmark i betesmarken, att stängsla in skogs-

mark för bete eller att bedriva slätter eller skottskogsbruk på betesmark.

SKÖTSELOMRÅDE 1: GRÄSMARK 2,3 ha

Beskrivning

Före detta åker och fruktodling som såatts in och har betats av får sedan början på 2000-talet. Relativt trivial och gödslingspåverkad flora. Inget inslag av buskar i själva betesmarken men väl längs reservatsgränsen söderut mot järnvägen. Här växer bland annat ek, fågelbär, oxel, rönn, fläder, hagtorn. Betesmarken har inget stängsel mot skogsmarken med uppvuxen klibbal ner mot Råån. Genom området passerar en dagvattenledning från Gantofta samhälle. Denna kan vara möjlig att öppna upp så att en bäck och våtmark kan anläggas i betesmarken innan Råån. Centralt i området har en dricksvattenbrunn anlagts av NSVA under 2017.

Bevarandemål

Välhävda marker med relativt stort inslag av solitära buskar och träd och en hävdgynnad flora. Invasiva, främmande arter förekommer ej. Ohävdarter förekommer endast i begränsad omfattning. Eventuell öppen bäck med våtmark där nuvarande dagvattenledning passerar genom området. Lättillgängligt och synligt för besökare som kommer med tåg till Gantofta.

Engångsåtgärder

- ▶ Plantering av blommande och bärande buskar eller träd av naturligt förekommande arter. Planteras solitärt eller i mindre grupper.
- ▶ Utredning och eventuellt genomförande av restaurering av bäck/våtmark
- ▶ Eventuellt kan insådd eller inplantering av kärlväxter med lokal proveniens och anknytning till naturtypen vara aktuell. Detta görs i så fall företrädesvis med hjälp av hö från skötselområde 2.

Löpande skötselåtgärder

- ▶ Årlig hävd.
- ▶ Röjning av igenväxningsvegetation och sly vid behov.

Betande får i skötselområdet.

SKÖTSELOMRÅDE 2: GRÄSMARK 4,6 ha

Beskrivning

Betesmark på båda sidor av Råån där de norra delarna öster om ån är före detta åkermark och de södra delarna är äldre, igenvuxen betesmark. De södra delarna har en mer varierad och intressantare flora trots att den har varit obetad under en lång tid. Ingen gödsling eller stödotfordring av betesdjuren ska förekomma i detta skötselområde. Den invasiva arten jättebalsamin breder ut sig och dominerar delar av området. Fuktighetsförhållandena är varierade från torrängskaraktär till fuktäng/kärr. I området förekommer enligt uppgift från Naturskyddsföreningen växten nässelsnärja. Inom området har en bro över Råån anlagts för att möjliggöra för betesdjur och människor att ta sig över. Vid brofästena behöver åtgärder utföras för att få bron att bättre smälta in i omgivningen. Dessa åtgärder ska samrådats med broansvarig på stadsbyggnadsförvaltningen innan de utförs.

Bevarandemål

Välhävda marker med inslag av buskar och träd som nypon, fläder, slån, hagtorn, al och ask. Floran är hävdgynnad. Invasiva främmande arter förekommer ej. Ohävdarter förekommer endast i begränsad omfattning. I området förekommer stubbskottsbrukade träd.

Engångsåtgärder

- ▶ Lämpliga åtgärder kring bron fästen, till exempel fordring med sand och plantering av lämpliga träd/buskar.
- ▶ Påbörja skottskogsbruk av lämpliga träd.

Löpande skötselåtgärder

- ▶ Årlig hävd.
- ▶ Röjning av igenväxningsvegetation och sly vid behov.
- ▶ Röjning av rotskott på stubbskottsbrukade träd.

Jättebalsamin.

Fiskevårdsåtgärder i Råån.

SKÖTSELOMRÅDE 3: SKOGSMARK 0,3 ha

Beskrivning

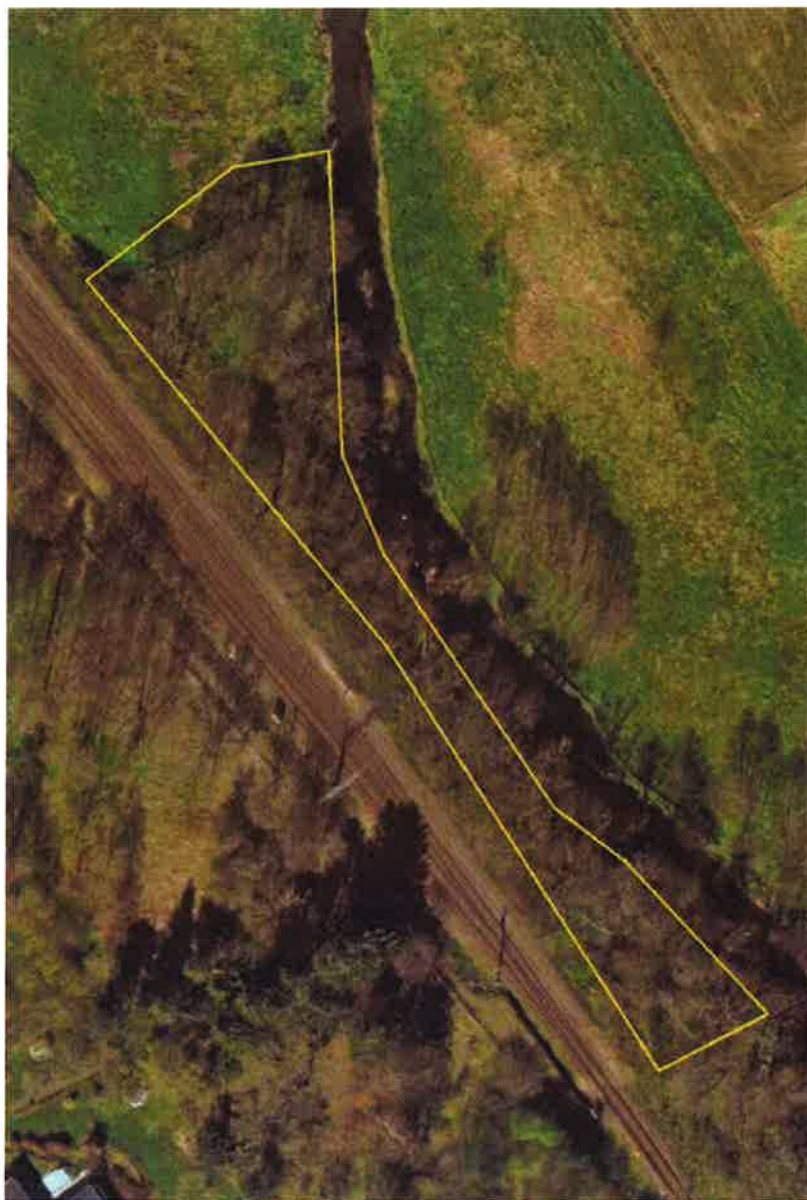
Uppvuxet skogsparti utmed Råån som inte ingår i betesmarken. Al, ask, björk, sälg, hägg med flera träd- och buskarter förekommer.

Bevarandemål

Flerskiktad lövskog med inslag av grova träd och död ved i olika former.

Löpande skötselåtgärder

- Normalt inga. Eventuellt naturvårdsinriktad skötsel för att gynna tillväxten av grova träd, öka åldersvariationen och skapa död ved.

Råån avgränsar skötselområdet

SKÖTSELOMRÅDE 4: GRÄS-/SKOGSMARK

1,2 hektar

Beskrivning

Nordvästra delen av området utgörs av gräsmatta/före detta trädgård. Denna del är detaljplanerad som allmänplatsmark, för att fastställa strandskyddet och tillgängliggöra området längs Råån för allmänheten. Det är viktigt att gående från Bårslösvägen enkelt kan ta sig in i och genom området, t.ex. på naturstig längs ån, söderut i reservatet. Södra delen utgörs av igenvuxen betesmark på före detta åker. I området går en kraftkabel. För att inte skada denna ska träd inte tillåtas växa upp längs kabelns sträckning. Mot söder ska omvandling mot mer sluten miljö ske främst genom naturlig igenväxning.

Bevarandemål

Tillgängligt område för gående till och från Bårslösvägen. Mot söder flerskiktad lövskog med inslag av buskar. Eventuellt inslag av stubbskottsbruk. Bete ska vara möjligt, och då kan en något glesare, mer träd- och buskrik hagmiljö eftersträvas. Längs kraftkabelns sträckning mer öppen miljö.

Engångsåtgärder

- ▶ I den norra delen bör reservatsgränsen markeras på ett tydligt sätt så att området upplevs allmänt tillgängligt utmed ån.
- ▶ Anläggning av enklare stig från Bårslösvägen utmed ån till skötselområde 2 och 5.
- ▶ Bortplockning av belysningsstolpar. Ny naturlig avgränsning mot trädgården behöver tillskapas, till exempel gärdesgård.
- ▶ Eventuell stödplantering av träd och buskar i den tidigare betesmarken.

Löpande skötselåtgärder

- ▶ Gallring för att gynna utveckling av grova träd och buskar vid behov.
- ▶ Stödplantering av träd och buskar vid behov.
- ▶ Rövning av stig för framkomlighet.
- ▶ Eventuellt rövning av rotskott på stubbskottsbrukade träd

Delar av skötselområdet sett från Bårslösvägen.

SKÖTSELOMRÅDE 5: BETAD SKOGSMARK

1,5 ha

Beskrivning

Betad klubbalskog med inslag av ask, björk, sälg, hägg med mera. Delar av området norr om ån är brant och betas inte idag. Skogpartiet nordost om Råån avverkades i början av 2000-talet och har börjat växa upp igen. Skogsmarken sydväst om Råån är uppskattningsvis 50-60 år gammal. Inslag av betydligt äldre träd finns också i området.

Bevarandemål

Betad, flerskiktad lövskog med olikåldriga träd och buskar, grova träd och död ved i olika former. Mindre delar av området kan vara bortstängslade för betesdjuren om bete där inte bedöms som möjligt. Råån ska ha goda livsbetingelser för fisk och i området ska finnas ett rikt fågelliv.

Löpande skötselåtgärder

- ▶ Årlig betesdrift.
- ▶ Eventuell naturvårdsinriktad gallring och veteranisering av skogen för att gynna grova och äldre träd, öka åldersvariationen och skapa död ved.
- ▶ Eventuell försiktig frihugning av enstaka äldre träd om åtgärden bedöms kunna förlänga trädets livslängd.

Råån i skötselområdet.

6. Jakt och fiske

Jakt inom reservatet är förbjudet. Eventuell skyddsjakt efter jakt på trafikskadat vilt är tillåtet på förekommen anledning. Fiske i reservatet är förbjudet.

7. Förvaltning

Helsingborgs stad genom sin delegationsordning ansvarar för skötsel av reservatet.

8. Uppföljning

Uppföljning av skötselåtgärderna görs löpande genom avstämning med utförare av skötseln och arrendatorer. Uppföljning av utvecklingen av biologisk mångfald ska genomföras enligt uppföljningsplan, inom ramen för stadens övervakningsprogram för biologisk mångfald.

Blommande buskar som rosor är ett värdefullt inslag i betesmarken

9. Kostnadsansvar och prioriteringar

SKÖTSELÅTGÄRD	TIDPUNKT	DELOMRÅDE	ANSVARIG	PRIO
Betesdrift alt. slåtter*	Årligen*	1, 2, 5	Förv./Entr.	1
Underhåll av befintliga stängsel	Inför betessäsong	Hela området	Förv./Entr.	1
Borttagning av invasiva arter	Vid behov	Där de förekommer	Förv./Entr.	1
Anläggning och underhåll av informationsskyltar, stöttor och reservatsmarkeringar	Vid behov	Där de förekommer	Förv./Entr.	1
Plantering av träd och buskar	Vid behov, vår eller höst	1 & 4	Förv./Entr.	2
Putsning av dåligt betad vegetation och sly	Vid behov	1 & 2	Förv./Entr.	2
Gallring och veteranisering av skog	Vid behov		Förv./Entr.	2
Röjning av rotskott på stubbskottsbrukade träd	Regelbundet: lämpligt omdrev ca 7-20 år	2 & 4	Förv./Entr.	2
Underhåll av parkeringsplats	Vid behov	-	Förv./Entr.	2
Gallra fritt solitära i betesmark	Vid behov	1 & 2	Förv./Entr.	2
Åtgärder kring brofästen, insådd el. dyl.	Vår eller höst	2	Förv./Entr.	3
Frihuggning kring äldre träd	Vid behov, augusti – 15 mars	2 & 5	Förv./Entr.	3
Nyanläggning av våtmarker	När det är möjligt	Där det är lämpligt	Förv./Entr.	3
Underhåll av våtmarker för att säkerställa öppen vattenspegel	Vid behov:höst/vinter	Där de förekommer	Förv./Entr.	3
Biotopvårdande åtgärder i Råån	Vid behov	Där det är lämpligt	Förv./ Rååns VVF	3
Anlägga stenrosen, placera ut trädlågor på land	När det är möjligt	Där det är lämpligt	Förv./Entr.	3
Anläggning och underhåll av stigar för friluftslivet	Vid behov	Där det är lämpligt	Förv./Entr.	3
Bortplockning av för reservatet främmande anläggningar, t.ex. belysningsstolpar	Vid behov	Hela området	Förv./Entr.	3

*Naturvårdsbränning och betesfria år ska vara möjliga alternativ

10. Artlista

Nedan förtecknas ett urval av de arter som i juni 2017 rapporterats från området och närmaste omgivningen i Artportalen. Rödlistade arter anges med förkortning av hotklass enligt ArtDatabankens rödlista från 2015. En del av arterna är rastande eller besökande.

KÄRLVÄXTER

Alsikeklöver *Trifolium hybridum*
Apel *Malus domestica*
Ask *Fraxinus excelsior* (EN)

Backtrav *Arabidopsis thaliana*
Bergdunört *Epilobium montanum*
Berggröe *Poa compressa*
Blomvass *Butomus umbellatus*
Blåeld *Echium vulgare*
Blåhallon *Rubus caesius*
Brunstarr *Carex acutiformis*

Duvvicker *Vicia hirsuta*
Engelskt rajgräs *Lolium perenne*
Flenört *Scrophularia nodosa*
Flåknäva *Geranium dissectum*
Fläder *Sambucus nigra*
Fårsvingel *Festuca ovina*

Gatkamomill *Matricaria discoidea*
Glatt dagdkåpa *Alchemilla glabra*
Gråbo *Artemisia vulgaris*
Grässtjärnblomma *Stellaria graminea*
Grönpil *Salix x fragilis*
Gullklöver *Trifolium aureum*
Gul fetknopp *Sedum acre*
Gul näckros *Nuphar lutea*
Gulmåra *Galium verum*
Gulsporre *Linaria vulgaris*
Gulvial *Lathyrus pratensis*
Gårdsskräppa *Rumex longifolius*
Gökblomster *Lychnis flos-cuculi*

Hampdån *Galeopsis speciosa*
Harklöver *Trifolium arvense*
Harkål *Lapsana communis*
Humbleblomster *Geum rivale*
Humblelusem *Medicago lupulina*
Hundkåx *Anthriscus sylvestris*
Hundäxing *Dactylis glomerata*
Hårdsvingel *Festuca brevipila*
Hönsarv *Cerastium fontanum*
Jordrök *Fumaria officinalis*

Kanadensiskt gullris *Solidago canadensis*
Kirkål *Aegopodium podagraria*
Klibbkorsört *Senecio viscosus*
Knapptåg *Juncus conglomeratus*
Knylhavre *Arrhenatherum elatius*
Kruskräppa *Rumex crispus*
Krustistel *Carduus crispus*
Krypnarv *Sagina procumbens*
Kråkvicker *Vicia cracca*
Kvickrot *Elytrigia repens*
Käringtand *Lotus corniculatus*
Kärbräsma *Cardamine pratensis* subsp. *paludosa*
Kärrfibbla *Crepis paludosa*
Kärrfräken *Equisetum palustre*

Liten blåklocka *Campanula rotundifolia*
Liten hundstarr *Carex nigra* var. *nigra*
Lomme *Capsella bursa-pastoris*
Luddlosta *Bromus hordeaceus*

Luddtåtel *Holcus lanatus*
Lundelm *Elymus caninus*
Lundgröe *Poa nemoralis*
Löktrav *Alliaria petiolata*

Mjölke *Chamaenerion angustifolium*
Myskmalva *Malva moschata*
Naverlönn *Acer campestre* (CR)
Nattljussläktet *Oenothera*
Nejlikrot *Geum urbanum*
Norsk fingerört *Potentilla norvegica*
Nyponros *Rosa dumalis*

Ogräsnässla *Urtica dioica* var. *dioica*
Oxel *Sorbus intermedia*
Palsternacka *Pastinaca sativa*
Pepparrot *Armoracia rusticana*
Piggstarr *Carex spicata*
Prästkrage *Leucanthemum vulgare*

Renfana *Tanacetum vulgare*
Revormstörel *Euphorbia helioscopia*
Rundhagtorn *Crataegus laevigata*
Ryssgubbe *Bunias orientalis*
Rågvallmo *Papaver dubium*
Rödklöver *Trifolium pratense*
Rödkörvel *Torilis japonica*
Rödharv *Spergularia rubra*
Rödven *Agrostis capillaris*
Rödplister *Lamium purpureum*
Röllika *Achillea millefolium*

Sengröe *Poa palustris*
Sjöfräken *Equisetum fluviatile*
Skogsalm *Ulmus glabra*
Skogslök *Allium scorodoprasum*
Skogsskräppa *Rumex sanguineus*
Skogssäv *Scirpus sylvaticus*
Skuggnäva *Geranium pyrenaicum*
Slån *Prunus spinosa*
Smultron *Fragaria vesca*
Snårvinda *Calystegia sepium*
Sparvnäva *Geranium pusillum*
Sparvicker *Vicia tetrasperma*
Stor getväppling *Anthyllis vulneraria* subsp. *carpatica*
Strandfräne *Rorippa sylvestris*
Strandgyllen *Barbarea stricta*
Stråtta *Angelica sylvestris*
Stubbtåg *Juncus compressus*
Svartkämpar *Plantago lanceolata*
Svinmolke *Sonchus asper*
Svinmålla *Chenopodium album*
Sydvårbrodd *Anthoxanthum odoratum*
Såpnejlika *Saponaria officinalis*
Sälg *Salix caprea*
Säv *Schoenoplectus lacustris*

Taklosta *Anisantha tectorum*
Trampört *Polygonum aviculare*
Trubbhagtorn *Crataegus monogyna*

Vanlig femfingerört *Potentilla argentea* var. *argentea*
Vanlig pilört *Pescicaria lapathifolia* subsp. *pallida*
Vanlig ryttåg *Juncus articulatus* var.

articulatus
Vanlig rörfen *Phalaris arundinacea* var. *arundinacea*
Vanlig skogsalm *Ulmus glabra* subsp. *glabra* (EN)
Vanlig stormåra *Galium mollugo* subsp. *erectum*
Vanlig timotej *Phleum pratense* subsp. *pratense*
Vass *Phragmites australis*
Vattenpilört *Persicaria amphibia*
Vattenveronika *Veronica anagallis-aquatica*
Vegetåg *Juncus effusus*
Vete *Triticum aestivum*
Viden *Salix*
Vit fetknopp *Sedum album*
Vit sötväppling *Mellilotus albus*
Vitblåra *Silene latifolia*
Vitgröe *Poa annua*
Vitplister *Lamium album*
Vårtbjörk *Betula pendula*
Våtarv *Stellaria media*
Vägtåg *Juncus bufonius*

Åkerfräken *Equisetum arvense*
Åkerpilört *Persicaria maculosa*
Åkertistel *Cirsium arvense*
Åkervädd *Knaulia arvensis*

Äkta johannesört *Hypericum perforatum*
Äkta nattljus *Oenothera biennis*
Äkta ängsbräsma *Cardamine pratensis* subsp. *pratensis*
Älggräs *Filipendula ulmaria*
Ängsbräsma *Cardamine pratensis*
Ängshaverrot *Tragopogon pratensis*
Ängssvingel *Schedonorus pratensis*
Ängssyra *Rumex acetosa*

FÅGLAR

Björktrast *Turdus pilaris*
Blåmes *Cyanistes caeruleus*
Bofink *Fringilla coelebs*

Duvhök *Accipiter gentilis* (NT)
Domherre *Pyrrhula pyrrhula*
Entita *Poecile palustris*
Forsärla *Motacilla cinerea*

Gransångare *Phylloscopus collybita*
Grå flugsnappare *Muscicapa striata*
Grågås *Anser anser*
Gråhäger *Ardea cinerea*
Gråsparv *Passer domesticus*
Gräsand *Anas platyrhynchos*
Grönfink *Chloris chloris*
Grönsiska *Spinus spinus*
Grönsångare *Phylloscopus sibilatrix*
Gulspurv *Emberiza citrinella* (VU)
Gärdsmyg *Troglodytes troglodytes*
Gök *Cuculus canorus*
Göktyta *Jynx torquilla*

Hussvala *Delichon urbicum* (VU)

Hämsångare *Linaria cannabina*
Härmsångare *Hippolais icterina*
Jämsparv *Prunella modularis*

Kaja *Corvus monedula*
Kanadagås *Branta canadensis*
Knipa *Bucephala clangula*
Koltrast *Turdus merula*
Korp *Corvus corax*
Kricka *Anas crecca*
Kråka *Corvus corone*
Kungsfiskare *Alcedo atthis* (VU)
Kungsfågel *Regulus regulus* (VU)
Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

Ladusvala *Hirundo rustica*
Lärkfalk *Falco subbuteo*
Lövsångare *Phylloscopus trochilus*
Mindre hackspett *Dendrocopos minor* (NT)
Näktergal *Luscinia luscinia*
Nötskrika *Garrulus glandarius*
Nötväcka *Sitta europaea*
Ormvråk *Buteo buteo*

Ringduva *Columba palumbus*
Ringtrast *Turdus torquatus*
Råka *Corvus frugilegus*
Röd glada *Milvus milvus*
Rödhake *Erithacus rubecula*
Rödstart *Phoenicurus phoenicurus*
Rörhöna *Gallinula chloropus*
Rörsångare *Acrocephalus scirpaceus*

Skogsduva *Columba oenas*
Spillkråka *Dryocopus martius* (NT)
Stare *Sturnus vulgaris* (VU)
Steglits *Carduelis carduelis*
Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes*
Stjärtmes *Aegithalos caudatus*
Stjärtmes, underarten *europaeus*
Aegithalos caudatus *europaeus*
Storskarv *Phalacrocorax carbo*
Storskrake *Mergus merganser*
Strömstare *Cinclus cinclus*
Större hackspett *Dendrocopos major*
Svarthätta *Sylvia atricapilla*
Svartvit flugsnappare *Ficedula hypoleuca*
Sädesärla *Motacilla alba*

Talgöxe *Parus major*
Taltrast *Turdus philomelos*
Tofsvipa *Vanellus vanellus*
Tornfalk *Falco tinnunculus*
Tornseglare *Apus apus* (VU)
Trädgårdssångare *Sylvia borin*
Trädkrypare *Certhia familiaris*
Turkduva *Streptopelia decaocto*
Törnsångare *Sylvia communis*
Vigg *Aythya fuligula*
Ärtsångare *Sylvia curruca*

HALVVINGAR

Allmän spottstrit *Philaenus spumarius*
Anacera tagallia venosa
Anoscopus flavostriatus
Aphrodes bicinctus
Aphrodes makarovi
Arocephalus longiceps
Arthaldeus pascuellus
Athysanus argentarius
Cicadula persimilis
Cixius cunicularius
Doratura stylata
Elymana sulphurella
Errastunus ocellaris
Eupteryx aurata
Euscelis distinguendus
Euscelis incisus
Evacanthus interruptus
Graphocraerus ventralis
Javesella pellucida
Macropsis fuscula
Megophthalmus scanicus
Oncopsis flavicollis
Psammotettix confinis
Psammotettix nodosus
Rhopalopyx preysleri
Rhytistylus proceps
Turritus socialis
Verdanus abdominalis

TVÅVINGAR

Bred narcissblomfluga *Merodon equestris*
Kompostblomfluga *Syrirta pipiens*
Lillslamfluga *Eristalis arbustorum*
Mindre solblomfluga *Syrphus vitripennis*
Nyfiken blomfluga *Eupeodes corollae*
Stubbhårsskuldtrad rovfuga *Machimus arthriticus* (VU)
Svart metallblomfluga *Lejogaster metallina*
Åkermånblomfluga *Eumerus strigatus*
Gonia ornata
Nemotelus notatus
Neoitamus socius
Platypalpus minutus
Pollenia pediculata
Nemotelus notatus

SKALBAGGAR

Borstlöpare *Loricera pilicornis*
Dikeskornlöpare *Amara aulica*
Femprickig nyckelpiga *Coccinella quinquepunctata*
Fjortonfläckig torrbackspiga *Coccinella quatuordecimpunctata*
Fältmarklöpare *Calathus fuscipes*
Mindre sädesknäppare *Agriotes sputator*
Museiänger *Anthrenus museorum*
Mörk sädesknäppare *Agriotes obscurus*
Oval minipiga *Scymnus frontalis*
Pingborre *Amphimallon solstitiale*
Randig ärtvivel *Sitona lineatus*
Rapsbagge *Meligethes aeneus*
Rapsjordloppa *Psylliodes chrysocephala*
Sandplattpiga *Hippodamia variegata*
Schackbräddspiga *Propylea quatuordecimpunctata*
Sextonprickig nyckelpiga *Tytthaspis*

sedecimpunctata
Sjuprickig nyckelpiga *Coccinella septempunctata*
Stor lysmask *Lampyrus noctiluca*
Svart talldvärgpiga *Scymnus nigrinus*
Svart tornbagge *Mordella aculeata*
Sädesbladbagge *Oulema melanopus*
Tistelbock *Agapanthia villosa viridescens*
Ängsbrunlöpare *Trechus quadristriatus*
Adrastus pallens
Aleochara bilineata
Aleochara bipustulata
Aleochara curtula
Altica oleracea
Anotylus rugosus
Bisnius sordidus
Brachypterolus linariae
Carpophilus marginellus
Cercyon obsoletus
Cercyon pygmaeus
Ceutorhynchus obstructus
Ceutorhynchus pallidactylus
Cionus nigrirarsis
Cryptocephalus moraei
Dolichosoma lineare
Glischrochilus hortensis
Helophorus aequalis
Longitarsus exsoletus
Longitarsus tabidus
Meligethes ovatus
Meligethes planiusculus
Mogulones geographicus
Mordellistena pumila
Mordellistena perrisi
Oedemera lurida
Oedemera virescens
Otiorynchus singularis
Oulema duftschmidi
Perapion violaceum
Philonthus carbonarius
Philonthus succicola
Platydacus stercorarius
Psylliodes napi
Rhagonycha fulva
Rhinusa antirrhini
Sitona obsoletus

STEKLAR

Aspvägstekel *Dipogon variegatus*
Bergvägstekel *Agenioideus cinctellus*
Blanksmalbi *Lasioglossum semilucens*
Blåklöckshumla *Bombus soroeensis*
Bronssmalbi *Lasioglossum leucopus*
Dänpälsbi *Anthophora furcata*
Franssmalbi *Lasioglossum sexstrigatum*
Gräshumla *Bombus rudarius*
Gyllensandbi *Andrena nigroaenea*
Gårdscitronbi *Hylaeus communis*
Haghumla *Bombus sylvarum*
Hedsmalbi *Lasioglossum villosulum*
Honungsbi *Apis mellifera*
Hushumla *Bombus hypnorum*
Höstvägstekel *Priocnemis exaltata*
Jordhumlor *Bombus lucorum* coll.
Krabbvägstekel *Arachnospila trivialis*
Kölclitronbi *Hylaeus hyalinatus*
Ljus jordhumla *Bombus lucorum*
Lundsandbi *Andrena subopaca*
Metallsmalbi *Lasioglossum morio*
Mysksmalbi *Lasioglossum calceatum*

Märggnagbi *Hoplitis claviventris*
Mörk jordhumla *Bombus terrestris*
Mörk lergeting *Odynerus spinipes*
Rödbent pansarstekel *Tiphia femorata*
Sandgökstekel *Evagetes crassicornis*
Småcitronbi *Hylaeus brevicornis*
Smågökbi *Nomada flavoguttata*
Småsovarbi *Chelostoma campanularum*
Sommarsandbi *Andrena nigriceps*
Stenhumla *Bombus lapidarius*
Stensnylthumla *Bombus rupestris*
Stocktapetserarbi *Megachile willughbiella*
Storsovarbi *Chelostoma rapunculi*
Strandvägstekel *Anoplius concinnus*
Större stigstekel *Priocnemis perturbator*
Svart murarvägstekel *Auplopus carbonarius*
Sydsnylthumla *Bombus vestalis*
Trädgårdshumla *Bombus pratorum*
Trädgårdssandbi *Andrena haemorrhoa*
Tyskgeting *Vespula germanica*
Vallhumla *Bombus subterraneus*
Vanlig geting *Vespula vulgaris*
Värgvägstekel *Anoplius viaticus*
Veronikasandbi *Andrena semilaevis*
Väggbi *Heriades truncorum*
Väggsidenbi *Colletes davesanus*
Västligt rödmurarbi *Osmia bicornis cornigera*
Åkerhumla *Bombus pascuorum*
Ängsbandbi *Halictus tumulorum*
Ängscitronbi *Hylaeus confusus*
Ängshumla *Bombus pratorum*
Ängstapetserarbi *Megachile versicolor*
Ärttapetserarbi *Megachile circumcincta*
Ögonvägstekel *Arachnospila anceps*
Örtagårdsbi *Anthophora quadrimaculata*
Ammophila sabulosa
Cerceris arenaria
Cerceris quinquefasciata
Cerceris rybyensis
Crossocerus elongatulus
Crossocerus tarsatus
Diodontus minutus
Ectemnius continuus
Entomognathus brevis
Gorytes quadrifasciatus
Hedychrum nimelai
Hedychrum nobile
Mimesa lutaria
Mimemesa dahlborni
Nysson maculosus
Nysson spinosus
Nysson trimaculatus
Oxybelus uniglumis
Passaloecus singularis
Passaloecus turionum
Pemphredon inornata
Tachysphex obscuripennis
Tachysphex pompiliformis
Cerceris rybyensis

Rödlistekategorier

EX - Utdöd, Extinct

En art (eller annat taxon) är Utdöd när det är ställt utom rimligt tvivel att den sista individen dött.

RE - Nationellt utdöd, Regionally Extinct

En art är Nationellt utdöd när det är ställt utom rimligt tvivel att den sista individen som är potentiellt kapabel till reproduktion inom regionen (landet) har dött eller försvunnit från regionen, eller ifall det var en tidigare regelbunden besökare, den sista individen har dött eller försvunnit från regionen.

CR - Akut hotad, Critically Endangered

En art är Akut hotad när bästa tillgängliga data indikerar att den uppfyller något av kriterierna A–E för Akut hotad och att den därmed bedöms löpa extremt hög risk att dö ut i vilt tillstånd.

EN - Starkt hotad, Endangered

En art är Starkt hotad när bästa tillgängliga data indikerar att den uppfyller något av kriterierna A–E för Starkt hotad och att den därmed bedöms löpa mycket hög risk att dö ut i vilt tillstånd.

VU - Sårbar, Vulnerable

En art är Sårbar när bästa tillgängliga data indikerar att den uppfyller något av kriterierna A–E för Sårbar och att den därmed bedöms löpa hög risk att dö ut i vilt tillstånd.

NT - Nära hotad, Near Threatened

En art förs till kategorin Nära hotad om den inte uppfyller något av kriterierna för vare sig Akut hotad, Starkt hotad eller Sårbar, men är nära att uppfylla kriterierna för någon av dessa kategorier nu eller i en nära framtid.

DD - Kunskapsbrist, Data Deficient

En art förs till kategorin Kunskapsbrist när det inte finns tillräckliga kunskaper att utifrån dess utbredning och/eller populationsstatus göra vare sig en direkt eller indirekt bedömning av dess risk att dö ut.

11. Källförteckning

KARTOR

Flygfoto över Helsingborg, 2012.
Flygfoto över Helsingborg, 1939.
Häradsekonomska kartan, 1912.
Skånska rekognosceringskartan, 1812-1815.
Sjöbeck, M., avritning av 1700-talskartor.

PLANER OCH PROGRAM

Helsingborgs stad 1991. Naturvårdsplan för Helsingborgs kommun.
Helsingborgs stad 2003. Detaljplan för fastigheten Nymölle 1:4 m fl.
Helsingborgs stad 2010. ÖP 2010 - en strategisk översiktsplan för Helsingborgs utveckling.
Helsingborgs stad 2010. Fördjupning av översiktsplanen för Gantofta samhälle.
Helsingborgs stad 2013. Natur- och kulturmiljöprogram – remissversion.
Helsingborgs stad 2014. Grönstrukturprogram. Fördjupningspromemoria om Helsingborgs stads grönstruktur.
Länsstyrelsen i Skåne 2003. Närmare till naturen i Skåne.
Naturvårdsverket 2003. Att skylta skyddad natur.

DIGITALA KÄLLOR

Artportalen, www.artportalen.se

Helsingborgs stad

Avdelningen för hållbar stadsplanering

Kontaktcenter · Stortorget 17 · Postadress SE-251 89 Helsingborg

Telefon 042-10 50 00 · kontaktcenter@helsingborg.se

helsingborg.se

HELSINGBORG

Remissredogörelse – Gantofta naturreservat

Ärendet

Den 18 december 2013 fattade stadsbyggnadsnämnden (§ 442) beslut om att sända förslag till bildande av Gantofta naturreservat på remiss under tiden 3 januari till 13 februari 2014.

Handlingarna skickades ut den 2 januari och lades samma dag ut på stadens hemsida. En kungörelseannonsering gjordes den 2 januari i den lokala nyhetstidningen Helsingborgs Dagblad. Handlingarna var under remisstiden tillgängliga på stadens hemsida och i Stadsbyggnadshuset.

Under remisstiden har följande yttranden kommit in. Samtliga yttranden besvaras i denna remisshandling, och endast här. Förvaltningens kommentar, och om synpunkten föranleder någon ändring i handlingarna, står i kursiv text efter varje synpunkt.

Sammanfattning

Sammantaget är remissinstanserna med ett par undantag positiva till reservatsbildningen. De synpunkter som kommit in är överlag värdefulla för att förbättra handlingarna och har i lämpliga delar arbetas in i beslut och skötselplan.

Förändringar efter remissen

Inkomna synpunkter under samrådet har lett till att Stadsbyggnadsförvaltningen gjort vissa redaktionella ändringar och kompletteringar i dokumentet.

Samråd med Länsstyrelsen och Havs- och fiskemyndigheten

Innan beslut om remiss skickades handlingarna för samråd till Länsstyrelsen och till Havs- och vattenmyndigheten, enligt 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken. Länsstyrelsen svarade den 1 november 2013 och framförde då följande:

Kommunen har, genom att översända förslaget till Länsstyrelsen för eventuella synpunkter, fullgjort sin skyldighet att samråda med länsstyrelsen enligt 25§ (FOM), innan kommunen fattar beslut om bildande av naturreservat.

Det föreslagna naturreservatet bidrar till att skapa ett stort, sammanhängande och permanent områdesskydd i Rååns dalgång som har stor betydelse för biologisk mångfald och allmänhetens friluftsliv. Det föreslagna naturreservatet bidrar till att uppfylla nationella och regionala miljö kvalitetsmål. Områdesskyddet är ett av målen i stadens miljöprogram 2011-2015 och stämmer överens med kommunens naturvårdsplan och översiktsplan. Området är utpekade som skyddsvärt tätortsnära grönområde för friluftsliv och naturvård enligt den statliga utredningen "Närmare till naturen i Skåne" (Länsstyrelsen i Skåne 2003). Statsbidrag har beviljats av Naturvårdsverket till kommunen för förvärv av mark för naturvårdsändamål inom området.

Länsstyrelsens bedömning är att det föreslagna kommunala naturreservatet Gantofta hyser värden som gör det befogat att skydda området som naturreservat med stöd av 7 kap 4§ miljöbalken.

Kommentarer till utformningen av samrådshandlingarna:

- Beslutskartan är svår att tolka. Gränsen för naturreservatet bör göras tydligare på kartan.
- Del av fastigheten Gantofta 2:57, skifte 3, ingår i det föreslagna naturreservatet enligt kommunens avgränsning av områdesskyddet men fastigheten nämns inte i fastighetsförteckningen under "uppgifter om naturreservatet".
- Det föreslagna naturreservatet berör även mark som är i enskild ägo. Kommunen måste därför göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken. Det bör framgå av beslutshandlingen att det vid avvägning mellan enskilda och allmänna intressen för att skydda och vårda de värden som beskrivits finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt fastställa en skötselplan.
- Det bör även framgå att beslutet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.
- Under C-föreskrifterna står det: "vidare är det förbjudet utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd". Byt ut "länsstyrelsens" mot "kommunens".

I övrigt har Länsstyrelsen inget att erinra.

I Havs- och fiskemyndighetens samrådssvar den 7 november 2013 tillstyrkte myndigheten förslaget Gantofta naturreservat utan övriga kommentarer.

Kommentar

Inför remissutskick gjordes ändringar i handlingarna med anledning av Länsstyrelsens kommentarer.

Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden är positiv till förslaget att bilda Gantofta naturreservat. Reservatet är för närvarande inte tillgängligt för personer med funktionsnedsättning och det är av största vikt att i samband med utveckling och skötsel av området i enlighet med skötselåtgärder förbättra tillgängligheten. Följande punkter är viktiga att ta hänsyn till för vård- och omsorgsnämndens målgrupper:

- att den information som ska finnas i och om området också är tillgänglig för personer med nedsatt syn och hörsel, samt för personer med nedsatt orienteringsförmåga.
- toalett för personer med funktionsnedsättning bör anläggas i anslutning till p-plats.
- då passage över ån anläggs bör tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning beaktas.
- de gångpassager som anläggs bör vara användbara även för personer med funktionsnedsättning.

Kommentar

Målsättningen med Gantofta naturreservat är att det ska bli mer tillgängligt än vad det är idag. Avsikten är däremot inte att ha samma höga standard som i det angränsande naturreservatet Rååns dalgång där det finns uppbyggda stigar på grusbank, trappsteg, etcetera. Stora delar av Gantofta naturreservat är betesmark med djur, vilket kan vara begränsande för människor delar av året. Det ska dock vara möjligt att passera genom området med hjälp av stängselövergångar eller grindar. Vid fuktigare partier föreslås spänger anläggas. Det finns idag inga planer på att bygga en toalett inom Gantofta naturreservat.

En bro har byggts över ån vintern 2014/2015. Den gör det möjligt att gå en promenad på cirka 1,5 km inom reservatet. Då terrängen är kuperad och ytligt grundvatten gör marken blöt är tillgängligheten svår att säkerställa för funktionsnedsatta.

Idrotts- och fritidsnämnden

Idrotts- och fritidsnämnden ställer sig positiva till Gantofta naturreservat. Nämnden framför att det är viktigt att i området skapa stigar som sammankopplas och ger stadens invånare tillgång till en attraktiv miljö.

Kommentar

Se yttrande för Vård- och omsorgsnämnden.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden framför följande synpunkter: Att ge barn och elever tillgång till och möjlighet att få upptäcka och lära i naturen är viktigt för deras inlärning, nyfikenhet och upptäckarglädje. Direkta möten med naturen har stor betydelse för barnens och elevernas förståelse för sambandet mellan människa och

miljö. Som ett komplement till ordinarie undervisning ger Gantofta naturområde möjligheter till en unik lärmiljö utomhus. Området erbjuder förutom vacker natur även ett rikt fågelliv, en varierad växtlighet och en historia som sträcker sig tillbaka till stenåldern. Att området bevaras för framtida generationer är viktigt för att främja friluftslivet och möjligheten att vara i naturen. Att pågatågsstationen i Gantofta samhälle ligger på gångavstånd från reservatet är en stor fördel då detta ökar tillgängligheten för barnen och eleverna i våra verksamheter att enkelt komma ut i naturen och kunna få delar av sin undervisning förlagd där. En lärarhandledning över naturreservatets tillgångar och förslag till undervisningsmaterial vore önskvärt för att göra området ytterligare attraktivt för förskolor och skolklasser.

Kommentar

Förvaltningen tackar för värdefulla synpunkter och instämmer i dessa. Angående lärarhandledning så finns det utarbetade sådana för våra olika naturpunkter. Förvaltningen noterar önskemålet om ytterligare lärarhandledning för det aktuella naturreservatet men kan inte utlova om och när en sådan skulle kunna utarbetas.

Kulturnämnden

Kulturnämnden är positiv till den föreslagna reservatsbildningen i Gantofta. Kulturnämnden anser att de synpunkter som stadsantikvariern och botanist/landskapsvårdare framför är viktiga för det fortsatta arbetet med att etablera naturreservatet och lämnar därför vidare deras tjänsteutlåtande till stadsbyggnadsnämnden:

Det är ett mångsidigt, omväxlande och intressant område som nu skyddas och vidareutvecklas tack vare bildandet av Gantofta naturreservat. Reservatet kommer att erbjuda Gantoftabor och andra besökare estetiska, kulturmiljörelaterade och biologiska värden knutna till vatten, skog och öppen mark. Skötselplanen är anpassad efter platsens natur- och kulturvärden men vi vill ändå förorda att:

- slätter blir förstahandsvalet på de delar som i modern tid varit gödslad åker
- eventuellt bete inom gödningspåverkade områden hägnas separat för att undvika påverkan på magrare marker
- bete prioriteras i den del som under stora delar av 1700-talet varit kalvhage för att koppla till platsens historia
- skottskog prioriteras före skog inom skötselområde 4

Generella kommentarer

Rååns dalgång är ett värdefullt område som fyller viktiga funktioner i ett i övrigt ganska likriktat landskap. Råån knyter samman miljöerna längs dalgången till en väl sammanhängande helhet både då det gäller rekreation men också för de biologiska värdena. De biologiska och rekreativa värdena av ett vattendrag är nära knutna till markskötseln i det omgivande området. Därför kommer den utveckling av området som föreslås, att få många positiva effekter för människor och natur långt utanför reservatets gränser. Ordningsföreskrifterna för allmänhet och markägare upplevs som

adekvata och även anpassade till samtida förhållanden. Det är positivt att det anges att skötselplanen ska aktualiseras i takt med att ny kunskap tillkommer om hur områdets värden bäst gynnas. Skötselmetoderna av naturreservatets natur- och kulturmiljöer är i stort passande och väl grundade. Några kommentarer till skötselplanen följer nedan.

Slätterängar

Markskötseln i skötselområdena 1-2 anges som bete alternativt slätter. Vi vill framhäva fördelarna med att välja slätter i de delar som tidigare varit gödsad åker. Slätterängar är en av de miljöer i det traditionella kulturlandskapet som varit väldigt utbredd, men sedan mitten av 1800-talet minskat till en försvinnande liten andel av Helsingborgs yta. Reservatshandlingarna beskriver att området under lång tid huvudsakligen använts som slätterängar. En annan anledning till att välja slätter i de före detta åkrarna, är att marken snabbare kan restaureras till naturliga näringsnivåer genom att mer växtnäringsämnen lyfts ur jorden med den årliga höskörden, jämfört med om området betas. En blommande äng i området närmast Gantofta skulle bli till stor nytta och glädje för områdets besökare och för insekts- och fågellivet. Det är mycket positivt att en dagvattenledning föreslås omvandlas till bäck och våtmark. Slätterängar var ofta synonymt med våtmarker. Åtgärden är ett bra komplement till de många våtmarker som redan har anlagts längs Råån. Våtmarken gör att dagvattnet renas på sin väg mot Råån och gynnar samtidigt hotade arter som är knutna till fuktiga ängar. Ett exempel är storken som är på väg tillbaka som en symbol för det skånska kulturlandskapet tack vare storkprojektet och ett stort antal restaurerade livsmiljöer.

Betesmark

Äldre kartor visar att det i den sydvästra delen av skötselområde 2 under stora delar av 1700-talet har funnits en hage/kalvhage som tillhört gården Gantofta nr. 1. Här finns det en möjlighet att återskapa en betesmiljö med historisk grund. Om bete används även på de gödningspåverkade före detta åkrarna är det lämpligt att dessa hägnas separat för att undvika att djurens betande transporterar extra näring i form av gödsel till mindre näringspåverkade delar.

Skottskog

För skötselområde 4 som är en igenväxande före detta åker, anges skog alternativt skottskog som mål. Uppväxande träd kan bidra till att avgränsa naturreservatet från intilliggande byggnader. Vi förordar att man väljer att utveckla området till skottskog som var en miljö som försåg det gamla bondesamhället med virke. Den skördades i cykler för att åter slå nya skott från roten, vilket skapade en mosaik av ljusa gläntor. I dagens landskap råder det brist på öppna miljöer med naturlig växtlighet som gynnar bl.a. fjärilar och fåglar. Historiska kartor och bilder i reservatshandlingarna visar att området historiskt sett har varit öppnare än idag. En skottskog skulle tillgodose estetiska, kulturhistoriska såväl som ekologiska behov och är att föredra framför en slutnare skog i fri utveckling. Träden som skördas kan användas för bioenergi.

Kommentar

Förvaltningen tackar för initierade synpunkter och förslag till förändringar av skötselplanen. Anledningen till att området föreslås betas i första hand är

utifrån praktiska och ekonomiska motiv. Markerna är till vissa delar kuperade och fuktiga vilket gör det svårt att använda maskiner för slåtter och för att kunna ta bort materialet. I nuläget är det dessutom svårt att få en avsättning av slåttermaterialet vilket gör det dyrt att omhänderta. Om förutsättningarna ändras finns möjligheten i skötselplanen att införa slåtter istället. Betesmarkernas indelning har med ägogränserna att göra och för att få en viss rationalitet i betesdriften.

Miljönämnden

Det västskånska landskapet är starkt präglad av intensivt jordbruk, vägar och bebyggelse. Många naturligt förekommande växter och djur lider därför svår brist på lämpliga lokaler för sin fortsatta existens. Rååns dalgång utgör ett undantag från resten av landskapet. Ett landskapshistoriskt fönster om man så vill. Råådalen visar upp miljöer som förr har dominerat landskapet och där många av dagens hotade växter och djur förekommit i livskraftiga populationer under tusentals år. Dalgången är inte särskilt bred i landskapet men sträcker sig som ett obrutet blågrönt stråk från hamnen i Råå ända upp till skogsområdena i Svalöv.

Miljönämnden ställer sig bakom förslagen till beslut och skötselplan för Gantofta naturreservat. Miljönämnden kan också positivt konstatera att syftena med reservatet verkar för att stärka de bristbiotoper som pekas ut i stadens grönplan, nämligen hävdade gräsmarker, lövskogar och våtmarksmiljöer. Att reservatet hänger samman med och förlänger de fantastiska promenadstråk som redan finns i dalgången samt närheten till Gantofta pågatågsstation är förträffligt.

Miljönämnden vill uttrycka sitt stöd för det som nämns i förslaget om att få till stånd ett vidare framkomligt stråk till Vallåkra och Tågarps. I direkt anslutning till, och som en förlängning av, Gantofta naturreservat ligger naturreservatet Fjärestad-Gantofta. Naturreservatet Fjärestad-Gantofta fastställdes av Länsstyrelsen 2011. Att koppla samman sliprännorna utanför Gantofta, Borgens naturreservat och Vallåkra stenkärlsfabrik med befintligt promenadstråk hade gett en vandringsled väl värd namnet. Länsstyrelsen har gjort det möjligt för detta i sin skötselplan "Från Raus kyrka till Gantofta via Görarps kvarn finns en väl anlagd vandringsled som följer ån och som brukas flitigt. Om förvaltaren i samråd med Helsingborgs stad önskar förlänga denna led genom reservatet, finns inga hinder för detta".

Kommentar

Förvaltningen tackar för synpunkterna. När det gäller vandringsled längs Rååns dalgång pågår ett arbete på förvaltningen med att försöka förankra en sådan. En framtida vandringsled skulle kunna koppla ihop Råådalen med det regionala friluftsområdet Klåveröd på Söderåsen. Längs sträckan finns flera Pågatågsstationer som underlättar angöring. Förvaltningen har förhoppningen om att en vandringsled ska kunna blir verklighet så småningom. Förvaltningen vill förtydliga att man avser en enkel led av naturstigskaraktär till skillnad den uppbyggda grusstig som finns nedströms Gantofta, se yttrande Vård- och omsorgsnämnden.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen är positiv till att naturreservat Gantofta bildas enligt översänt förslag.

Reservatet ligger inom en av värdetrakterna för ädellövskog i Skåne enligt skogsstrategin och det är positivt att öka arealen skyddad skog/trädklädd mark inom trakten. Vid framtida skötsel bör man tänka på att spara de äldsta träden av olika trädslag för att på sikt öka de naturvärden som är knutna till gamla träd i området. I dag finns det enligt planen endast enstaka gamla träd. Ett sammanhållet skydd längs Rååns dalgång bör öka möjligheterna för att få ett skuggat vatten med tillgång till död ved och därmed på sikt öka värdena knutna till denna miljö. Området har även ett stort värde för rekreation och friluftsliv som närskog/tätortsnära skog.

Trafikverket

Trafikverket lämnar följande synpunkter i ärendet. Det föreslagna reservatet ligger intill järnvägsstråket Rååbanan. Detta trafikeras av cirka 50 tåg per vardagsdygn varav merparten är persontåg, men även godståg förekommer. Den förväntade utvecklingen av trafiken är att persontågstrafiken kommer att öka. Det finns en strävan att persontransporter i allt större andel ska ske med kollektivtrafik och där så är lämpligt på järnväg. I denna utveckling av kollektivtrafiken har en komplettering av pendeltågsstationen i Gantofta med ytterligare plattformslägen aktualiserats bland annat av Skånetrafiken. Inom inte alltför lång framtid kan en sådan åtgärd bli prioriterad för genomförande. Byggande av plattform, tillfartsvägar och pendlarparkeringar kommer då att bli aktuellt på samma sida som det föreslagna naturreservatet, men någon detaljutformning är i dagsläget inte framtagen. Den geografiska avgränsningen av reservatet bör ske genom en avvägning mellan möjligheterna att utveckla järnvägsanläggningen och utvecklingen av de natur- och friluftsvärden som är syftet med reservatsbeslutet. Trafikverket anser att en djupare analys av denna frågeställning bör göras innan beslut om naturreservatet fastställs och ytterligare samråd med berörda parter bör göras. I förslaget finns angivet undantag som innebär att fortsatt drift och underhåll av den befintliga anläggningen ska kunna ske. Det är viktigt att vegetation inte finns för nära spåren och en tumregel är att sådan inte bör finnas närmare än 10 meter från spårmitte. Trafikverket vill också lyfta frågan om säkerhet. Då man bjuder in allmänheten till vistelse i naturreservatet är det viktigt att besökare inte lockas att avsiktligt eller oavsiktligt vistas i spårområdet. Denna aspekt måste finnas med vid utformning och lokalisering av stigar, parkeringsplats mm. Parkering bör lokaliseras minst 15 meter från spårmitte så att fordon inte kan placeras inom spänningsförande del av järnvägen, men också för att minska risken för att parkerade fordon skadas av uppvirvlade partiklar från passerande tåg. Kommunen är väghållare för den sträcka av väg 1367 som ligger intill reservatets nordvästra grans.

Kommentar

Förvaltningen instämmer i att det är angeläget att möjliggöra utbyggnad av plattform, tillfartsvägar och pendlarparkeringar för järnvägen. Gränsen för reservatet i höjd med Gantofta station har justerats från att gå i

fastighetsgränsen till att följa befintligt stängsel, av hänsyn till de framtida behov som Trafikverket anger.

TeliaSonera Skanova Access AB

TeliaSonera Skanova Access AB har inget att erinra mot förslaget till reservat.

Öresundskraft

Öresundskraft framför att de har en nedgrävd kraftkabel i det norra hörnet av reservatet, skötselområde 4, och har noterat att samråd ska ske med kommunen vid arbete på denna. Vi anser det vara olämpligt att utveckla skog i närheten av kabeln då det försvårar åtkomlighet och kan direkt skada kabeln vid rotvälta.

Kommentar

Förvaltningen instämmer i Öresundskrafts synpunkter och lägger till information om kraftkabeln i skötselplanen med anvisningen att träd inte ska tillåtas växa upp längs kabelns sträckning.

Gantofta byalag

Gantofta byalag ser positivt på bildandet av naturreservat och tycker underlaget förefaller väl genomarbetat.

Naturskyddsföreningen i Helsingborg

Föreningen är positiv till förslaget att bilda Gantofta naturreservat. Det är av stor vikt att förlänga naturreservatet i dalgången uppströms Råån mot Kvistofta, Fastmårup och Borgen. Det skulle då även bli en direkt anslutning till reservatet i Fjärestadsravinen. Ja, vi menar också att det är angeläget att kunna ta sig gående genom området, och att det är önskvärt att anlägga en bro över Råån. Det finns fortfarande rester av en markväg över sankområdet väster om ån med en nu raserad bro över till östra sidan, och där kanske en ny bro kan byggas. Skötselområde 2 hyser den mest värdefulla floran. Det vore fantastiskt om åtminstone delar av området slåttras regelbundet. I skötselplanen bör tillfogas att de delar av nässelbestånden utmed ån som hyser den rödlistade arten nässelsnärja skall ägnas speciell hänsyn.

Kommentar

Förvaltningen instämmer i föreningens synpunkter. Angående bro över Råån har en sådan byggts vintern 2014/2015. Förvaltningen instämmer att slåttras hade varit önskvärt men i nuläget prioriteras betesdrift utifrån praktiska och ekonomiska skäl, se tidigare kommentar till kulturnämnden. Handlingarna kompletteras med informationen om att nässelsnärjan ska visas speciell hänsyn.

Markägare Nymölle 1:4

Gantofta Naturreservat planeras att omfatta ett område som följer Rååns sträckning. Fastigheten Nymölle 1:4 utgör en mindre del av det sammantagna reservatet. Vårt remissyttrande begränsas till de frågor som är hänförliga till vår aktuella fastighet. Vi

avstår därför från att yttra oss över skötselplan m.m. som avser andra delar av reservatet.

Markanvändning och kulturlandskap

Fastigheten Nymölle 1:4 ägs idag av N. N. och N. N. som utgör tredje generationen företagare på orten och fastigheten. Den aktuella näringsverksamheten har genom sin tillväxt och omfattning tidvis dominerat på orten och utgjort en arbetsplats för många anställda, boende i närområdet. Detta företagande har i sig bidragit till en utveckling av Gantofta. Den starkaste tillväxtperioden har skett ifrån 1940-talet fram till idag. I det förslag om reservatsbildning som skickats på remiss finns flygbilder över fastigheten från 1939 och 2012. Det saknas därmed en dokumentation över den industrihistoriska utvecklingen. Även industriellutveckling och dess präglning på en ort eller region har ett stort bevarandevärde i ett kulturhistoriskt perspektiv. Detta måste beaktas vid reservatsbildningen då olika allmänna skyddsintressen sammanfaller. I förslaget saknas, utöver dokumentation över utvecklingen, en avvägning mellan de allmänna intressena. Vi anser att förslaget måste kompletteras med en sådan analys och bedömning.

På fastigheten finns för tiden typiska bostadshus, kontor och verkstadslokaler. Den trädgårdsanläggning som utvecklats under perioden bör särskilt belysas. Den utgör som sådan en mycket fin och autentisk bild av en trädgårdsanläggning med formklippt vintergrön häck, rabatter m.m. Trädgårdsanläggningen hålls i utmärkt skick av N. N., som även bor på fastigheten. Trädgården sträcker sig ner till Råån. Efter samråd med berörda myndigheter har det utförts åtgärder för erosionsskydd utmed ån. Det har därmed placerats ut större stenar och planterats gräs enligt anvisning från bl.a Länstyrelsen. Kostnaden för dessa åtgärder har varit avsevärda med anledning av fastighetens, i denna del, branta sluttning. Då åtgärderna föreskrivits av myndigheterna och haft som syfte att bevara åkanten bör fastighetsägarna ersättas sina kostnader inom ramen för reservatsbildningen.

Friluftsliv och tillgänglighet

I förslaget planeras en gångstig längs med ån och vår fastighet. Det utpekade området där stigen ska anläggas utgörs av en brant sluttning. Det är inte möjligt att anlägga en gångstig på sluttningen utan omfattande anläggningsåtgärder. Sådana åtgärder kommer i sig att både förstöra bilden av trädgårdsanläggningen och Rååns sträckning. Det kommer därmed att motverka syftet med reservatet. Det område som avsatts i detaljplanen som allmän platsmark utgörs till största del av den branta sluttningen. Detaljplanen syftar till att möjliggöra ett fritt strövområde längs ån. Denna möjlighet finns redan idag genom allemansrätten och strandskyddet. En reservatsbildning kommer inte att utöka tillgängligheten eller bevara den. Därmed saknas det egentligen anledning att låta Nymölle 1:4 ingå i reservatet.

Alternativ

Vi föreslår att fastigheten Nymölle 1:4 utgår från reservatsbildningen. Istället bör den redan befintliga gångbron på andra sidan landsvägen tydliggöras och färdvägen ledas över denna. Detta alternativ är betydligt bättre av trafiksäkerhetsskäl. För att komma till Nymölle 1:4 måste man korsa landsvägen och klättra över vägräcket på en sträcka som är hårt trafikerad och där sikten är dold. Att färdas på andra sidan åstranden

faller sig mer naturligt och säkert. Innan ett slutligt ställningstagande görs till reservatsbildningen bör ett särskilt yttrande inhämtas från Trafikverket angående denna övergång.

Kommentar

I flera planeringsdokument från 1970-talet och framåt har stat och kommun pekat ut Rååns dalgång som ett skyddsvärt område av hög klass. Reservatsområdet omfattas av riksintresse för kulturmiljö och naturvård, det är även utpekat som skyddsvärt tätortsnära grönområde för friluftsliv och naturvård enligt den statliga utredningen "Närmare till naturen i Skåne". För området gäller landskapsbildsskydd. I den gällande översiktsplanen ingår naturreservatet i ett av tre "Övergripande natur- och kulturstråk, Råådalen med Örby ångar. På grund av sina värden för den biologiska mångfalden, kulturmiljövärden samt dess rekreativa och estetiska kvalitet pekas dessa stråk ut som särskilt värdefulla. I fördjupning av Översiktsplan som antogs för Gantofta samhälle 2010 beskrivs reservatsområdet som "Ett tydliggörande av skydd för Rååns dalgång medomgivande landskap". Genom reservatsbildning för området fullföljs denna ambition. Med stöd av ovanstående anser förvaltningen att det finns motiv att skydda marken närmast Råån på den aktuella fastigheten.

En förrättning för att köpa in marken närmast Råån till Helsingborgs stad för att fullfölja detaljplanen som vann laga kraft 2007 avslutades 2016. Syftet med detaljplanen är dels att möjliggöra utbyggnad på angränsande fastighet Nymölle 1:6 och dels att säkerställa ett cirka 10 meter brett område närmast Råån som naturområde. Den aktuella marken som äsytas är numera i stadens ägo.

Förvaltningen har skickat reservatsförslag till Trafikverket för eventuella synpunkter. När det gäller korsning av landsvägen är det en fråga framförallt för Helsingborgs stad eftersom kommunen är väghållare.

Interna synpunkter

Från stadsbyggnadsförvaltningen internt har synpunkter framförts av drift och underhåll samt stadsmiljö. I denna sammanställning redovisas inte de redaktionella synpunkterna.

Syftet bör vara att utveckla en lövskog med varierande ålder. Som skötselplanen är utformad nu kan man få uppfattningen att det enbart är gamla träd som prioriteras.

I syftet för reservatet står det bland annat att "Utveckla en flerskiktad skog och säkerställa kontinuiteten av gamla träd och död ved längs Råån. I skötselmålen för partierna med skog står det "flerskiktad skog med inslag av grova träd och död ved i olika former". Med begreppet flerskiktad skog avses en variation av ålder men detta kan bli tydligare. Formuleringen ändras till "flerskiktad skog med olikåldriga träd och buskar".

Föreskrifterna bör inte hindra naturvårdsbränning i de öppna gräsmarkerna.

Naturvårdsbränning läggs till som en möjlig åtgärd i skötselplanen för att hålla markerna öppna.

Det är angeläget att det är tillåtet att ta bort träd och död ved om det handlar om vandringshinder för fisk, om träd kan riskera dämna Råån eller om framkomligheten försvåras.

Skötselplanen förtydligas i detta syfte.

Skötselplanen innebär en fördyring av områdets skötsel med cirka 100 000 kronor om året. Drift och underhåll behöver kompenseras för detta.

Det står i skötselplanen att "Stadsbyggnadsförvaltningen ansvarar för förvaltningen av naturreservatet och behöver därför avsätta tillräckliga medel för detta ändamål." Denna formulering förslås även föras in i beslutsdokumentet under rubriken "Skötselplan och förvaltning".

Man bör utreda möjlighet att anlägga en mindre våtmark som kan hantera nuvarande dagvattenledning från Gantofta samhälle i skötselområde 1. Idag har denna ledning underminerat marken och försvårar framkomligheten för människor och djur.

I skötselplanen står det för det aktuella skötselområdet att det ska vara möjligt att öppna upp dagvattenledning och anlägga en bäck och våtmark i betesmarken. Om och när genomförandet kan ske är bland annat beroende av budget och prioritering.

Om marken i område 4 ska skötas måste staden äga marken i enlighet med detaljplan.

Markförvärfning pågår i syfte att genomföra detaljplanens intentioner och köpa in allmän platsmark till staden utmed Råån. Denna mark sammanfaller med skötselområde 4.

Det är en fördel om överenskommelse sker med länsstyrelsen om att kunna passera på statens mark längs gränsen till skötselområde 2 för att erbjuda ett alternativ utanför betesmarken.

Samtal har påbörjats med länsstyrelsen om att möjliggöra en vandringsled inom de båda reservatsområdena. En av frågorna att utreda är sträckningen längs skötselområde 2.

Det finns en risk att allmänheten förväntar sig grusade gångvägar genom reservatet, liksom det är nedströms Gantofta. En enklare naturstig förordas i det aktuella naturreservatet och det måste tydligt framgå av kartorna i reservatet och i annan information.

Detta är en viktig fråga och pedagogisk uppgift att förmedla i olika sammanhang, bland annat på skyltar och på webben.

Tillgänglighetsfrågan behöver lyftas fram i reservatshandlingarna. Om inte hela reservatet kan bli tillgängligt kanske delar av det är möjligt? Går det att anordna en tillgänglig utkiksplats till exempel?

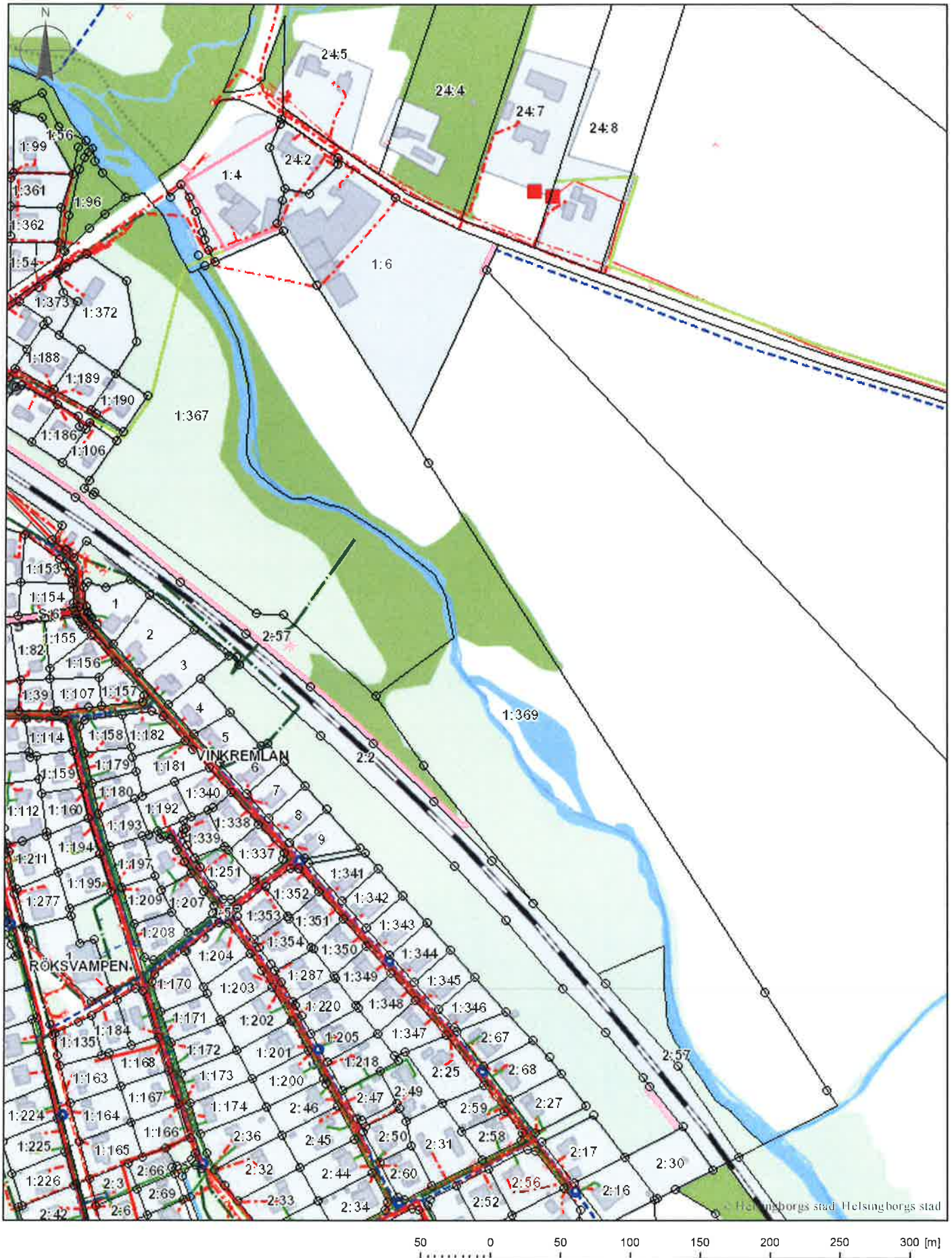

Generellt sätt är reservatet svårtillgängligt på grund av betesmarker i sluttande terräng som bitvis är mycket blöta. Råån i sig innebär också en barriär. Det kan finnas en möjlighet att göra i ordning en handikapparkering på stadens fastighet utanför reservatet, norr om järnvägen, så länge denna yta inte behöver användas för trafikändamål såsom plattform, pendlarparkeringar och tillfartsvägar. Härifrån har man bra utsikt över stora delar av reservatet utan att behöva gå in i området.

Kartan redovisar fastigheter som ingår i naturreservat Gantofta.

Hur man överklagar kommunens beslut

Detta beslut kan överklagas. Överklagan ska vara skriftlig och ställd till Länsstyrelsen i Skåne län, men ska lämnas in till kommunen på adress **Helsingborgs stad, Rådhuset, 251 89 Helsingborg**. Överklagan ska ha kommit in till kommunen senast tre veckor efter att beslutet kungjorts i ortstidning.

Av överklagan ska framgå vilket beslut ni överklagar (ange diarienummer) och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför ni anser att beslutet ska ändras. Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er uppfattning, så bör ni skicka med detta.

Skrivelsen ska undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer.

HELSINGBORG

Stadsbyggnadsförvaltningen

Avdelningen för hållbar stadsplanering

BILAGA 6 – SÄNDLISTA

624/2013

Sändlista

Naturvårdsverket
Havs- och vattenmyndigheten
Riksantikvarieämbetet
Statens jordbruksverk
Boverket
Lantmäterimyndigheten
Trafikverket
Länsstyrelsen i Skåne län

Nordvästra Skånes vatten och avloppsbolag, NSVA
Öresundskraft
TeliaSonera Skanova Access AB

Gantofta byalag
Naturskyddsföreningen i Skåne
Kullabygdens ornitologiska förening
Föreningen Helsingborgstraktens natur
Friluftsförbundet i Helsingborg

För kännedom

Angränsande fastighetsägare
Djurhållare inom reservatet

Kopia till

Internt Helsingborgs stad

Hur man överklagar kommunens beslut

Detta beslut kan överklagas. Överklagan ska vara skriftlig och ställd till Länsstyrelsen i Skåne län, men ska lämnas in till kommunen på adress **Helsingborgs stad, Rådhuset, 251 89 Helsingborg**. Överklagan ska ha kommit in till kommunen senast tre veckor efter att beslutet kungjorts i ortstidning.

Av överklagan ska framgå vilket beslut ni överklagar (ange diarienummer) och hur ni vill att beslutet ska ändras. Ni bör också tala om varför ni anser att beslutet ska ändras. Om ni har handlingar eller annat som ni anser stöder er uppfattning, så bör ni skicka med detta.

Skrivelsen ska undertecknas. Uppge även adress och telefonnummer.

HELSINGBORG

Stadsbyggnadsförvaltningen
Avdelningen för hållbar stadsplanering

BILAGA 6 – SÄNDLISTA
624/2013

Sändlista

Naturvårdsverket
Havs- och vattenmyndigheten
Riksantikvarieämbetet
Statens jordbruksverk
Boverket
Lantmäterimyndigheten
Trafikverket
Länsstyrelsen i Skåne län

Nordvästra Skånes vatten och avloppsbolag, NSVA
Öresundskraft
TeliaSonera Skanova Access AB

Gantofta byalag
Naturskyddsföreningen i Skåne
Kullabygdens ornitologiska förening
Föreningen Helsingborgstraktens natur
Friluftsförbundet i Helsingborg

För kännedom

Angränsande fastighetsägare
Djurhållare inom reservatet

Kopia till

Internt Helsingborgs stad